

Interreg
Sverige-Norge

Programförslag

2021-2027

Innehåll

1.	Gemensam programstrategi: huvudsakliga utvecklingsutmaningar och policyåtgärder	5
1.1.	Programområde (behövs ej för program inom Interreg C)	5
1.2.	Gemensam programstrategi	6
1.3.	Motivering till de utvalda politiska målen och de Interregspecifika målen	21
2.	Prioriteringar	27
2.1.	En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	27
2.2.	En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	40
2.3.	En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	51
2.4.	En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	67
3.	Finansieringsplan	73
3.1.	Anslag per år	73
3.2.	Totala anslag per fond och nationell medfinansiering	74
4.	Åtgärder som vidtagits för att involvera relevanta programpartner i utformningen av Interregprogrammet och programpartnernas roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen	76
5.	Tillvägagångssätt för att informera om Interregprogrammet och göra det synligt (mål, målgrupper, kommunikationskanaler, inbegripet användning av sociala medier när så är lämpligt, planerad budget och relevanta indikatorer för övervakning och utvärdering)	80
6.	Uppgift om stöd till småskaliga projekt, inbegripet småskaliga projekt inom småprojektfonder	82
7.	Genomförandebestämmelser	83

7.1.	Programmyndigheter	83
7.2.	Förfarande för inrättande av det gemensamma sekretariatet	83
7.3.	Ansvarsfördelning mellan de deltagande medlemsstaterna och, i tillämpliga fall, tredjeländerna eller partnerländerna och de utomeuropeiska länderna och territorierna, om de åläggs finansiella korrigeringar av den förvaltande myndigheten eller kommissionen	85
8.	Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader	87
	Karta över programområdet	88
	Tillägg 1	89
	Tillägg 2	93
	Tillägg 3	96

Interreg Sverige Norge Programförslag 2021-2027

CCI	2021TC16RFCB015
Titel	Interreg Sverige-Norge VI-A
Version	
Första året	2021
Sista året	2027
Stödberättigat fr.o.m. den	
Stödberättigat t.o.m. den	
Kommissionens beslut nr	
Dag för kommissionens beslut	
Beslut om programändring nr	[20]
Dag för ikraftträdande av beslutet om programändring	
Nuts-regioner som omfattas av programmet	<p>Följande regioner deltar i Interreg Sverige-Norge 2021-2027</p> <p>SE232 Västra Götaland SE311 Dalarna SE312 Värmland SE321 Västernorrland SE322 Jämtland</p> <p>NO020 Innlandet NO060 Trøndelag - Tröndelage NO082 Viken</p> <p>Programmet delas in i två delområden:</p> <p>1. Nordens Gröna Bälte (NGB), består av Jämtlands och Västernorrlands län i Sverige samt Trøndelag fylke i Norge.</p> <p>2. Centrala Skandinavien (CS), består av Värmlands och Dalarnas län och delar av Västra Götalands län i Sverige. I Norge ingår Innlandet fylke och delar av Viken fylke.</p>
Del	

1. Gemensam programstrategi: huvudsakliga utvecklingsutmaningar och policyåtgärder

1.1. PROGRAMOMRÅDE (BEHÖVS EJ FÖR PROGRAM INOM INTERREG C)

Referens: artikel 17.3 a, artikel 17.9 a

2000 tecken

Programgeografin för Interreg VI-A Sverige-Norge består av Region Jämtland Härjedalen, Region Västernorrland, Region Värmland, Region Dalarna och Västra Götalandsregionen samt de norska fylkeskommunerna Trøndelag, Innlandet, Viken. Programområdet innefattar ca. 2,7 miljoner invånare. Befolkningen per km² varierar mellan 6,5 invånare per km² på landsbygden till 51,5 invånare per km² i de mer urbana områden som är kopplade till regionala centra.

Programmet delas in i två delområden (se bilaga); Nordens Gröna Bälte som består av Jämtland-Härjedalen län, Västernorrland län i Sverige samt Trøndelag fylke i Norge. Centrala Skandinavien är en sammanslagning av de tidigare programområdena Inre Skandinavien och Gränslöst Samarbeta och består av Västra Götaland, Värmland och Dalarnas län i Sverige och Viken och Innlandet fylke i Norge. Kommunerna i Centrala Skandinavien består av- i Västra Götalands län: Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Uddevalla, Orust, Trollhättan, Vänersborg, Färgelanda, Mellerud, Åmål, Bengtsfors och Dals-Ed. I Viken fylke ingår: Rakkestad, Marker, Indre Østfold, Skiptvedt, Aurskog-Høland, Rælingen, Lørenskog, Lillestrøm, Enebakk, Nes, Ullensaker, Gjerdrum, Nittedal, Nannestad, Eidsvoll, Hurdal, Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden og Aremark. Det finns en förväntan på att projektaktiviteter sker så väl inom som mellan delområdena.

Inom programområdets geografi finns det ett antal funktionella områden som binder samman gränsregionen på ett tydligt sätt. Här kan särskilt nämnas samarbete inom vissa näringsverksamheter och branscher, genom kluster och nätverk, gränsoverskridande pendling, transportkorridorer och gränshandel samt en gemensam svensk-norsk bostads- och arbetsmarknad.

Programgeografin kännetecknas av mindre och medelstora tätorter omgivna av landsbygdsområden och glesbygd. Stora delar av geografin utgörs av skogsområden, bergsområden, floder och sjöar. I skriften «Det handler om Norge- om konsekvenser av demografiutfordringar i Distriktene» (NOU 2020:15) framkommer att flera av kommunerna på landsbygden i Norge har låga poäng när det gäller centralitet. Men trots detta finns gränskommuner som specialiserat sig inom hotell- och besöksnäringen och därmed verkar inom tillväxtområden. De mer centrala områdena kännetecknas av större bostads- och arbetsmarknadsregioner som sammanlänkas längs gränsen. Detta gäller särskilt de södra delarna av programområdet.

Inom programgeografin finns flera universitet, högskolor och företagskluster som ingår i gränsoverskridande innovationssystem, vilka är viktiga för att uppnå programmets mål. Det är också möjligt att inkludera kunskapsmiljöer utanför programgeografin, förutsatt att dessa skapar mervärde för programområdet.

1.2. GEMENSAM PROGRAMSTRATEGI

Referens: artikel 17.3 b, artikel 17.9 b

Textfält 50 000 tecken

Sammanfattning av de huvudsakliga gemensamma utmaningarna, med beaktande av ekonomiska, sociala och territoriella skillnader samt ojämlikheter, gemensamma investeringsbehov och komplementaritet och synergier med andra program och instrument för finansiering, lärdomar av tidigare erfarenhet och makroregionala strategier och havsområdesstrategier i de fall då programområdet helt eller delvis omfattas av en eller flera strategier.

Interreg Sverige-Norgeprogrammet lägger särskild vikt vid att stärka den territoriella dimensionen liksom medvetenhet kring mångfalden i regioner och gränsregioner med skiftande utvecklingspotential och utmaningar. Detta stöds också av svenska och norska myndigheter. I Interreg Sverige-Norge programmet ligger betoningen på den gröna omställningen, en cirkulär ekonomi, funktionella gränsregioner och individen i centrum.

Målbilden för Interreg Sverige-Norgeprogrammet är ett väl förankrat och användbart program som har sin utgångspunkt i EU:s politik för europeiskt territoriellt samarbete, nationella mål med regional- och distriktpolitiken, regionernas och fylkenas gemensamma utmaningar och styrkor, det gränsregionala mervärdet och fokus på insatser som ger resultat och effekt på både kort och lång sikt.

Visionen för Interreg Sverige- Norge

En hållbar utveckling och omställning i en attraktiv gränsregion utan gränshinder.

En hållbar utveckling och omställning syftar till att programmets insatser ska bidra och leda till en framåtskridande förflyttning inom dimensionerna social hållbarhet, miljömässig hållbarhet och ekonomisk hållbarhet, där alla tre hållbarhetsdimensioner är jämnvärdiga.

En attraktiv gränsregion syftar till att programmets insatser ska bidra och leda till att människor kan och vill bo, arbeta och leva i gränsregionen. Det ska stimulera till innovationer i näringslivet innanför gränsregionens styrkeområden samt att företag kan och vill etablera sig här. Samtidigt ska en attraktiv gränsregion bidra till att utveckla och upprätthålla ett bra offentligt serviceutbud för de som bor och lever i här.

Utan gränshinder syftar till att programmets insatser ska bidra och leda till att reducera gränsbarriärer för att ge möjligheter till att utnyttja gränsregionens kompetens och knyta samman städer och tätortsområden.

I Europeiska kommissionens meddelande till medlemsstaterna (28.4.2000) om fastställande av riktlinjer för ett gemenskapsinitiativ för transeuropeiskt samarbete som syftar till att stimulera harmonisk och balanserad utveckling i Europa INTERREG III, är det övergripande målet med

Interreg-initiativen att arbeta för att nationella gränser inte utgör hinder för en balanserad utveckling och integration i Europa. Gränsområdenas isolering har haft två sidor:

- Gränssamhällen skärs av från varandra ekonomiskt, socialt och kulturellt och hindrar samtidigt en konsekvent förvaltning av naturresurser i områdena.
- Gränsområden har försummats inom nationell politik vilket resulterat i att deras ekonomier tenderat att bli perifera inom de nationella gränserna.

En ny grundförutsättning för territoriell sammanhållning är att regioner och partnerskap identifierar gemensamma frågor och behov som tar hänsyn till hållbar utveckling och bidrar till att uppnå målet i EU: s Territoriella agenda 2030 (www.territorialagenda2030.eu) med betoning på den Gröna givnen (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv). Lokal och regional beslutskompetens betonas i genomförandet av programmet i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Det finns en lång tradition av samarbete och integration mellan de nordiska länderna. Redan i början av 1950-talet upprättades passfrihet mellan dem (Den nordiske passunionen – <http://www.tam-arkiv.se/area/foreningennorden/passunionen>). Under samma tidsperiod inrättades de första gränskommittéerna med stöd av Nordiska Ministerrådet. Flera av kommittéerna får stöd baserat på de handlingsplaner som utarbetats. Ambitionerna sammanfaller väl med målet för europeiskt territoriellt samarbete som handlar om att minska gränshinder och öka det gränsöverskridande samarbetet. Även Grenserådet Norge-Sverige är en samarbetsarena för olika myndigheter och organisationer i Sverige och Norge med specifikt uppdrag att lösa olika juridiska gränshinder länderna emellan.

Hållbarhetsdimensionerna

När världen möts av både nya utmaningar och möjligheter till följd av pandemin, klimat- och miljöpåverkan är det ännu viktigare att programmet Interreg Sverige-Norge skapar möjligheter och förutsättningar att samarbeta utifrån hållbarhetsdimensionerna. Hållbarhetsdimensionerna är sociala, ekonomiska och miljömässiga och tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 - arbetet utifrån de globala målen (www.globalamalen.se).

Utgångspunkten är att programområdet Sverige-Norge har flera styrkor som möjliggör expansionskraft för att möta utmaningarna och skapa gränsregionalt mervärde. Programmet ska uppmuntra nya idéer, arbetssätt och produktionsätt som möter samhällsutmaningar genom att samarbeta innovativt och lösningsfokuserat.

De tre hållbarhetsdimensionerna som programmet Interreg Sverige-Norge kommer att integrera i planerings-, genomförande- och utvärderingsarbetet, är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra.

Arbetet utifrån den sociala dimensionen innebär att människor ges likvärdiga möjligheter utifrån sina förutsättningar och behov, oavsett bakgrund, plats, kön, ålder eller förmågor. Exempelvis behövs människors olikheter tillvaratas eftersom det bidrar till bättre beslut, ökad effektivitet och ökad innovationsgrad. Alla människor ska också ges likvärdiga möjligheter att få tillgång till resurser och resultat kopplade till det gränsöverskridande utvecklingsarbetet. De sociala hållbarhetsaspekterna jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Arbetet utifrån den ekonomiska dimensionen innebär att hushålla, förädla och underhålla de resurser som finns. På detta sätt återskapas värden som kan användas långsiktigt och bidra till ekonomisk hållbarhet.

Arbetet utifrån den miljömässiga dimensionen innebär att vårda och respektera natur och miljö. Exempelvis behövs arbete för att bevara och öka den biologiska mångfalden, säkerställa ett balanserat kretslopp i ekosystemen, fasa ut fossil energi och föra in förnybara energikällor.

Programmet Interreg Sverige Norge 2021-2027 vill verka möjliggörande för ”Ett nytt Europeiskt Bauhaus” (https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_sv). Programmet vill därför uppmuntra projektaktörer att verkligen bidra till hållbarhet, inkludering och estetiska resultat av såväl insatser som projekt, där så är möjligt.

Synergier med andra program och strategier

Interreg Sverige-Norge programmet har tydliga kopplingar till flera av EU-programmen för 2021-2027, här kan särskilt nämnas Interreg Öresund - Kategatt - Skagerack (ÖKS) och Interreg Aurora såväl som de transnationella programmen (Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet och Nordlig Periferi och Arktis) som alla berör det gränsregionala samarbetet.

I relation till förslaget till Interregprogrammet ÖKS (www.interreg-oks.eu) knyter båda programmen an till flera gemensamma politiska mål vilket kan skapa effektiva synergier. Inom det politiska målet PO1, Ett smartare Europa, arbetar båda programmen för att öka forskning och utveckling, innovation (FoUI) och entreprenörskap med tonvikt på smart specialisering. Härigenom kan Interreg Sverige –Norge programmet utgöra en av de åtgärder som bidrar till att förverkliga visionen om det europeiska forskningsområdet (European Research Area, ERA), och målen i det europeiska ramprogrammet för forskning och innovation.

Satsningar med fokus mot den gröna given kan samverka och komplettera programmen Interreg Sverige – Norge och ÖKS i en delvis gemensam geografi som involverar kommuner i Västra Götalandsregionen, delar av Viken och hela Västernorrland och Trøndelag. Inom det politiska målet PO2, Ett grönare Europa, arbetar båda programmen med riskförebyggande mot katastrofer utifrån klimatförändringar och för att främja cirkulär ekonomi. Interreg ÖKS väljer också att söka samarbete inom rådet energi, vilket Interreg Sverige – Norge ser att det är möjligt att samverka inom avseende innovationer i PO1. Inom det politiska målet PO4, Ett mer socialt Europa, arbetar båda programmen för att främja en gränsöverskridande arbetsmarknad. I förhållande till det nya Interregprogrammet Aurora (www.interregnord.com) finns det också intressanta skärningspunkter avseende bland annat FoUI och entreprenörskap inom PO1 men även avseende turismsatsningar i PO4. Kultur- och turismsatsningar inom PO4 är särskilda viktiga för Interreg programmen Aurora och Interreg Sverige – Norge. Avseende satsningar inom PO3 skiljer sig Interreg ÖKS ut som det program som ensamt avser att arbeta inom området. Dock har Interreg Sverige – Norge för avsikt att kunna arbeta med innovationer inom PO1 och också avseende ISO1 när de gäller transporter och logistik.

Det är även viktigt att Interreg Sverige - Norgeprogrammet samverkar och skapar välgrundade avgränsningar och samarbetsytor med Regionalfondsprogrammen inom ramen för (ERUF) och Socialfondsprogrammen (ESF+) Interreg Sverige-Norge ska kroka arm med ERUF-programmen (Europeiska regionala utvecklingsfonden) 2021-2027 i syfte att öka verkningsgraden i arbetet med forskning och innovation, företagsutveckling, entreprenörskap, digitalisering, kompetensförsörjning, insatser för ett koldioxidsnålt och cirkulärt samhälle samt lokalt ledd

utveckling och stadsutveckling. Speciellt fokus kommer att ligga på initiativ och samarbete utifrån regioners och fylkens smarta specialiseringar och styrkeområden.

Det är även tydligt att det finns synergier i förhållande till Interreg Nordsjöprogrammet (www.northsearegion.eu) och Interreg Nordlig Periferi och Arktis (www.interreg-npa.eu). Båda programmen strävar, såsom Interreg Sverige Norge, efter att bidra till PO1 genom att arbeta med att öka FoUI. Programmen ska också bidra till PO2 genom cirkulär omställning och förebyggandet av klimatkatastrofer.

För regionerna/fylkena inom Sverige – Norge programmet finns det också utökade möjligheter att samverka med andra europeiska länder med utgångspunkt i det samarbete som är etablerat inom ramen för Sverige –Norge programmet.

Strategin för Östersjöregionen (www.regeringen.se/sverige-i-eu/eus-ostersjostrategi/) sammanlänkar programmet Interreg Sverige-Norges syfte med Östersjöregionens mål är att öka välbefindandet och sammanlänka regionen. Interreg Sverige Norge har också möjlighet att korskoppla arbetet till två insatsområden i Interreg Europa. Dessa är förstärkt forskning, teknisk utveckling och innovation samt förbättrad konkurrenskraft hos små och medelstora företag (www.interregeurope.eu).

Interregprogrammet Sverige-Norge 2021-2027 ska främja synergier med Europeiska socialfonden+, särskilt när det gäller företagens kompetensbehov. Synergier med europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling kommer också att vara viktigt, främst kopplat till utvecklingen av besöksnäring, digitala tjänster och lokalt ledd utveckling.

Interregprogrammet Sverige-Norge 2021-2027 ska stärka kapaciteten för ökat deltagande i EU:s program för forskning och innovation Horisont Europa (EU:s strategi för forskning och innovation 2021–2027) samt digitalisering och inrättande av digitala innovationshubar (sk DIH) genom Digitala Europa. Detta är EU:s program för 2021-2027 avseende finansiering av insatser som skapar och stöttar den digitala omvandlingen av Europas samhälle och ekonomi.

Erasmus+ (EU:s program för utbildning, ungdomar och idrott) bedöms vara intressant för programområdet. Erasmus programmet har stora möjligheter att komplettera de åtgärder som genomförs i PO4 då skolutbyten och skolsamarbetet med andra europeiska länder ger barn och ungdomar ökade möjligheter till utveckling och ökad kunskap. För att bidra till utvecklingen av kultur och kreativa näringar är synergier med programmet Kreativa Europa intressant och viktigt.

Europeiska kommissionens S3 (Forsknings- och innovationsstrategier för smart specialisering) och innovationsplattformar samt Vanguard Initiativet (www.s3vanguardinitiative.eu/) främjar den europeiska industrins internationella konkurrenskraft. Detta genom samarbeten mellan europeiska regioner inom områden som utpekats i regionernas smarta specialiseringsstrategier och utgör samverkansytor som bidrar till stärkt omvärldsbevakning och samarbeten. Dessa samarbeten kan initiera deltagande i globala värdekedjor och komplettera kunskaper och investeringar med koppling till Instrumentet för Interregionala innovationsinvesteringar (I3) (https://ec.europa.eu/regional_policy/sv/newsroom/news/2021/11/24-11-2021-commission-launches-the-eur570-million-interregional-innovation-investment-instrument). Dessa samverkansytor kan bidra till mer kompetens för utvecklingen inom smart specialisering.

Interregprogrammet Sverige-Norge 2021-2027 vill medverka i svenska och norska nationella initiativ via exempelvis Naturvårdsverket, VINNOVA, dvs Sveriges innovationsmyndighet.

Tillväxtverket och Energimyndigheten samt skapa förutsättningar för samverkan med andra regioner kopplat till styrkeområden och prioriteringar i det regionala smarta specialiseringsarbetet.

Territoriell agenda 2030, Agenda 2030 och Gröna given är utgångspunkter som Interregprogrammet Sverige-Norge kopplar till, i valet av politiska och specifika mål i programarbetet 2021-2027. Dessa tre strategier har hållbarhetsmål som Interregprogrammet Sverige-Norge kommer att ta hänsyn till. Även Life- programmet är viktigt att skapa synergier med för Interreg Sverige- Norge då detta är ett av EU:s viktigaste finansieringsinstrument för projekt avseende natur, biologisk mångfald, klimatåtgärder och ren energi.

Gränsöverskridande SWOT- analys

Nordregio har i sin programanalys av programområdet (Interreg Sweden-Norway Mapping Study 2021–2027, 2020) identifierat de förutsättningar som kännetecknar den gränsöverskridande programgeografien. Nedan följer några övergripande omständigheter utifrån analysens kategoriseringar.

Styrkor och svagheter

Till programgeografins styrkor hör förekomsten av internationella bolag, industrier och universitet. Sådana institutionella aktörer främjar innovation, forskning och entreprenörskap och skapar förutsättningar för aktiva samarbeten mellan exempelvis forskningsintensiv industri, högre utbildningsinstanser och andra offentliga aktörer.

Det geografiska läget och de historiska erfarenheterna präglar på olika sätt programområdet, som i stora delar kännetecknas av vidsträckta naturområden. Tillgängligheten till natur och naturresurser är viktiga för både enskilda invånare och företag. Vidare kännetecknas programområdet av starka lokala nätverk - inte minst inom kulturarvsområdet som bidrar till en omfattande säsongsturism.

Bland svagheter märks skillnader och skiftande mönster ifråga om programområdets befolkningsstruktur. Utflyttningen från mindre orter till städer innebär utmaningar i flyttkedjans båda ändar. Mindre orter får svårare att tillhandahålla privat och offentlig service, samtidigt som bostadsbristen i större orter tilltar. Av dessa skiftande förutsättningar försvåras bland annat integrationen av nyanlända.

Delar av programområdet kännetecknas av förhållandevis låg utbildningsnivå bland invånarna, vilket gör det svårare för företag att rekrytera kompetenta medarbetare. Kompetensbristen bidrar i sin tur till en i vissa avseenden låg investeringsbenägenhet bland små och medelstora företag. Även den könssegregerade arbetsmarknaden är en svaghet i programområdet. Till de miljömässiga svagheter hör transportsektorns ännu höga utsläppsnivåer.

Möjligheter och hot

Programområdet har goda möjligheter att bidra till och dra nytta av den gröna omställningen, inte minst genom att utveckla en biobaserade regionalekonomi och ett gränsöverskridande cirkulärt ekosystem. Den blå tillväxten, speciellt inom vattenbruk och förnybar energi, har identifierats som en särskilt betydande möjlighet.

Därtill identifierar analysen andra högteknologiska och kreativa nischer, såsom utökad tjänstesektor i tillverkningsbranscher, som bär på stor potential. Den digitala omställningen och utvecklingen av innovationssystem är två verktyg för att åstadkomma gränsöverskridande hållbar tillväxt, inte minst genom utveckling av besöksnäring och fossilfria transportnätverk.

Den pandemi som utbröt vid årsskiftet 2019/20, och som pågått under hela programskrivningsarbetet, har identifierats som ett hot och har orsakat det gränsöverskridande samarbetet betydande påfrestningar, där stängda gränser har lett till minskad handel, tillit och samarbete över gränsen. Detta har i sin tur resulterat i betydande socioekonomiska konsekvenser.

Programområdet blir i allt större utsträckning beroende av händelser långt bortom gränstrakterna. Exempelvis kan globala konjunkturtrender leda till minskad efterfrågan på varor och tjänster som produceras inom programområdet. Klimatförändringar hör också till de globala hot som även programområdet påverkas av.

Pandemins konsekvenser i ett gränsregionalt perspektiv

Coronapandemin har påverkat relationerna mellan Sverige och Norge och utmanar verkligen kännetecknen för det nordiska samarbetet, inklusive rörelsefrihet, gränsöverskridande affärsnätverk och delad infrastruktur. Åtgärder som införts som svar på pandemin har gjorts på nationell nivå och den socioekonomiska dynamik som präglar samhällen och samarbete över gränsen har till stor del nedprioriterats. Bland annat har flera tusen personer pendlat mellan länderna och bidragit till att upprätthålla hög sysselsättningsnivå. Effekterna av pandemin har medfört att dessa pendlare i högre grad söker trygghet inom det egna landets arbetsmarknad. Trots vaccinationsinsatser får detta negativa konsekvenser för flera branscher som är i stort behov av arbetskraft.

Effekterna av pandemin kräver mer samarbete mellan länderna för att finna och dela lösningar som hjälper till att håterhämta och bygga motståndskraft mot nuvarande och framtida samhällsutmaningar.

I detta sammanhang kan det gränsöverskridande programmet Interreg Sverige-Norge spela en viktig roll i att upprätthålla och stärka gränsöverskridande förbindelser mellan länderna.

Demografiska utmaningar

Programområdet omfattar fem svenska regioner och tre fylken i Norge. Nordregio Interreg Sweden Norway Mapping Study 2021–2027 (2020) visar att befolkningskoncentrationen främst finns i regionala centran och särskilt i södra delen av programområdet. Detta bidrar till en högre grad av funktionalitet i och med en gemensam bo- och arbetsmarknad. Programområdet kännetecknas vidare av stora områden med låg befolkningstäthet och få tätorter.

Befolkningsutvecklingen inom flera av programgeografins delområden påverkas av utflyttning och invånarnas ökande medelålder. Vad gäller befolkningsutvecklingen så växer tätortsområden i Oslo-regionen på bekostnad av områden med lands- och glesbygd på norsk sida. Trøndelag ligger på en befolkningsutveckling som liknar befolkningsutveckling i Norge som helhet. Innlandet och de svenska grannregionerna har haft en negativ befolkningsutveckling under perioden. Orsakerna är komplexa men generellt kan konstateras att tätorter och regioncentra växer på bekostnad av lands- och glesbygd.

Också den svenska delen av programgeografin påverkas av den urbaniseringsprocess som får till följd att unga och arbetsföra lämnar landsbygdsområdena till förmån för städer och tätorter. I Värmland förväntas befolkningen i residensstaden Karlstad få störst befolkningstillväxt sett till både antal och procent medan befolkningarna i landsbygdskommunerna Torsby och Eda väntas minska mest. Totalt beräknas Värmlands befolkning öka med 2 % till år 2040. Befolkningen i arbetsför ålder mellan 20–64 år förväntas emellertid minska, medan befolkningen som utgörs av barn och unga mellan 0–19 år samt personer som är 65 år och äldre väntas öka. Den demografiska utvecklingen leder till att de offentliga och kommersiella tjänsterna koncentreras till storstäderna, vilket minskar möjligheterna till att bo och arbeta i landsbygderna.

Smart Specialisering

Programmet ska verka för att stärka och bygga ihop de regionala och nationella innovationssystemen med syftet att de blir funktionella och gränsöverskridande. Syftet är att funktionerna blir nyttiggjorda på båda sidor av existerande gränser mellan Sverige och Norge men även över regiongränserna.

Ett sätt att skapa förutsättningar att förstärka organisationers förmåga att innovera är att arbeta utifrån verktyget smart specialisering (S3). Smart specialisering har som syfte att stärka regionernas konkurrenskraft. Det görs genom att identifiera och prioritera befintliga och nya områden som har potential för tillväxt och därefter stötta ekonomisk omvandling inom eller genom sektorer och kluster.

De förväntade effekterna av den här typen av aktörsgemensamma och samspelande investeringar är större än för spridda projekt utan en samlad process. Inom EU:s sammanhållningspolitik är begreppet smart specialisering centralt och för att styra användningen av EU:s regionalfondsmedel för forskning och innovation ska alla medlemsstater ta fram en strategi för smart specialisering. (Tillväxtverket, <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/regional-kapacitet/smartspecialisering/vad-ar-smart-specialisering.html>)

Cross Border Orientation Paper Sverige-Norge (Europa Kommissionen 2020) belyser vikten utav att investeringar bör utgå ifrån de regionala strategierna för smart specialisering och fokuseras på att länka ihop akademin och företagen. De svenska regionerna i gränsområdet har strategier för smart specialisering. På norska sidan har inte alla regioner en sådan strategi men alla arbetar med smart specialisering/styrkeområden. Det finns synergier att utveckla mellan norska och svenska regioner. Exempel på detta är bland annat samarbeten inom bioekonomi, life- science, hållbara, koldioxidsnåla transporter och koldioxidsnåla innovativa lösningar.

Nordregios analys av programområdet påvisar att skogs- och träbaserade produkter utgör en nyckelspecialisering på den svenska sidan, speciellt i Värmland och Västernorrland. Det finns möjligheter att knyta norska intressenter ännu starkare till de båda regionerna och nätverken. Dalarna är speciellt stark i stålproduktion och energi-effektivisering, bland annat genom sina kluster.

Det finns potential att samarbeta mer med exempelvis förnybar energiproduktion och forskningshubar i Värmland och Innlandet. I Innlandet finns kluster för tillverkning och i Västra Götaland kluster för kemi och material. I Västernorrland finns starka intressenter inom kemiindustrin. Här finns möjligheter att bygga gränsöverskridande innovationssystem med aktörerna i klustren. (Interreg Sweden-Norway Mapping Study 2021–2027, Nordregio, 2021)

Interreg Sverige-Norge 2014-2020 har lagt en betydelsefull plattform som gör det möjligt att bygga vidare på, vidareförädla och skala upp såväl arbetsprocesser som samarbetsstrukturer.

Analysen "Distance, proximity and types of cross-border innovation system: A conceptual analysis Regional Studies" (Lundquist och Trippel, 2013, Vol 47 No 3, s 455) har föreslagit en modell för att beskriva förändringar i ett gränsöverskridande innovationssystem över tiden. I denna modell kategoriseras innovationssystem i tre steg: från svagt integrerade system, vidare till semi-integrerade och slutligen starka system. Modellen visar hur gränsbarriären ändras; från att vara mer eller mindre låst till att bli ett mer öppet innovationssystem. Gränsöverskridande smarta specialiserings- och innovationssystem är en möjlighet för att öka tillgången till kunskap och expertis för företag i gränsregionerna som programmet stödjer. Detta innebär att gränsen går från att vara ett hinder för lärande till att i stället bli en källa till kunskap och nya nätverk, i ett starkt integrerat innovationssystem.

Smart specialisering är en strategi för regional kraftsamling bakom de mest lovande områdena för innovation, entreprenörskap, tillväxt och sysselsättning, vilka bidrar till hållbar utveckling. Arbetet ska bygga på en ärlig analys av identifierade styrkeområden och konkurrensfördelar och en prioritering av ett begränsat antal områden.

I strategin ska det finnas en gemensam vision om att satsa på forskning och innovation inom de prioriterade områdena som möter företagets behov. För att arbetet inte ska bli statiskt och inlåst ska det entreprenöriella upptäckandet av nya möjligheter, som arbetet med smart specialisering genererar, bejakas och aktivt stödjas.

Smart specialisering ska vidare vara pådrivande för omvandlingen av näringslivet så att det är anpassat efter nuvarande och framtida behov och marknader.

För att en specialisering ska vara "smart" ska den inte vara för smal eller handla om en spetsteknologi, en produkt eller ett företag. Specialiseringen ska inte heller vara för bred och generell. Ambitionen ska vara att hitta domäner/områden där kunskapsområden och värdekedjor möts och kan befrukta varandra, där det finns en utvecklingspotential och där utvecklingen kan ges en riktning samtidigt som det kan uppstå innovationer och företag i nya branscher som i sin tur leder till en differentiering av näringslivet.

Om samverkan och möten sker mellan specialiseringsområdena som även inkluderar horisontella resurser, exempelvis digitalisering, tjänstutveckling och jämställdhetsarbete, uppstår ännu fler möten där innovation sker. För att smart specialiseringsarbetet ska fungera väl underlättar det om ett antal funktioner finns på plats. Funktionerna utgör väsentliga delar av de regionala innovationssystemen:

- Det underlättar om det finns öppna plattformar för samarbete som driver arbetet framåt genom att söka finansiering, driva nätverk, hitta samarbetspartners, kommunicera och profilera regionen, etc och som driver den entreprenöriella upptäckande processen (EDP). Ofta kan det vara klusterorganisationer, science parks eller lärosäten som kan driva sådana öppna innovationsplattformar.
- Det ska finnas forskare som är engagerade och som tar fram ny kunskap som kan implementeras. Testbäddarna underlättar innovation genom att utgöra mötesplatser för forskare, innovatörer, behovsägare och företag.
- Inkubatorer och acceleratorer utvecklar och hjälper startup-företag ut på marknader. För detta krävs entreprenörer och innovatörer som startar de nya företagen.

- Befintliga företag som driver innovationsarbete är de som främst skapar ekonomiska och andra värden i regionen.
- Investeringsfrämjare och investerare som drar fördel av en gynnsam miljö för företag att etablera sig i.
- Exportfrämjare för produkter från innovativa företag inom de smarta specialiseringarna.
- Utbildningar för kompetensförsörjning och kompetenshöjning inom specialiseringsområdena.
- Kommuner och regioner som stöttar och satsar på smart specialisering.

I arbetet med smart specialisering är den entreprenöriella upptäckarprocessen (EDP) av stor vikt och innehåller ett antal nyckelfaktorer: ([www. s3platform.jrc.ec.europa.eu/entrepreneurial discovery-edp](http://www.s3platform.jrc.ec.europa.eu/entrepreneurial-discovery-edp))

- EDP är en inkluderande och interaktiv ”nerifrån- och upp” process. Deltagare från olika miljöer (politik, företag, akademi) upptäcker och producerar information om potentiella nya aktiviteter, identifierar potentiella möjligheter som kan uppstå genom interaktion. Politikerna strävar här efter vägar att realisera möjligheterna.
- EDP möjliggör en agglomeration av entreprenöriella kunskaper som finns hos olika aktörer genom att skapa förutsättningar för möten och partnerskap.
- EDP består av ett uppräckande förhållningssätt och öppenhet för nya tekniska och marknadsmässiga möjligheter. Detta skapar förutsättningar för att få fram många attraktiva innovationer.

Det finns starka miljöer för att bedriva innovation i programområdet för Interreg Sverige Norge. Det pekar bland annat Nordregio Interreg Sweden Norway Mapping Study 2021–2027 (2020) på i en ”regional innovation scoreboard” från 2019. Detta innovationsindex visar hur länderna är kategoriserade utifrån innovationshöjd.

Samtidigt som starka miljöer för innovation är identifierade i programområdet, finns även utmaningar i att de små och medelstora företagen inte har resurser att investera i forskning, utveckling och innovation. Interregprogrammet Sverige-Norge 2021-2027 ser här möjligheter att genom projekt och aktiviteter accelerera innovationsarbetet hos såväl företagen som offentlig sektor, bland annat genom att uppmuntra projekten att använda metoder och strategier som kopplar till smart specialisering samt regioners och fylkens styrkeområden.

Motivering för val av politiska mål

PO1: Ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT-konnektivitet

Nordregio Interreg Sweden Norway Mapping Study 2021–2027 (2020) visar att programområdet har varierad kapacitet att arbeta med forskning och innovation som en motor för regional utveckling och tillväxt. Inom programgeografin finns både regioner som har ett starkt stöd från den nationella nivån inklusive tilldelning av resurser för forskning och innovation, och regioner som får mycket begränsade resurser för detta. Analysen pekar på att det finns goda möjligheter att koppla samman forskning och företag över gränsen, inte minst inom ramen för smart specialisering.

Regionala forskningsmiljöer kan tillsammans med företag, offentlig sektor och social ekonomi ge programområdets alla regioner förutsättningar att utveckla sina styrkeområden och komparativa fördelar genom att t.ex. fler företag investerar i forskning och utveckling med stöd av programmet. Det finns flera exempel på goda erfarenheter när det kommer till klusteretablering under programperioden 2014-2021. För att få långsiktigt bärkraftiga resultat är det viktigt att erfarenheter och samarbeten från tidigare programperioder tas tillvara och vidareutvecklas.

Genom att koppla samman näringslivet på båda sidor om gränsen kan programmet ge små och medelstora företag i gränsregionen tillgång till större marknader och nya samarbetspartners. Detta kan stärka och komplettera värdekedjan och bidra till att skapa ett större underlag. För företagen i programgeografin är de lokala marknaderna små. Om däremot hela programområdet ses som en marknad kan tillväxten i företagen främjas genom att underlaget ökar och breddas. Dessutom finns möjlighet att företagen genom samverkan även kan nå större marknader utanför programområdet. Programanalysen (Nordregio Interreg Sweden Norway Mapping Study 2021–2027, 2020) pekar här på att det finns särskilt goda utvecklingsmöjligheter för besöksnäringen, kulturella och kreativa näringar och andra tjänstenäringar.

Av de analyser som har genomförts av Nordregio (Interreg Sweden Norway Mapping Study 2021–2027, 2020) utifrån regionernas utvecklingsstrategier framgår tydligt att regioner och fylken i programområdet avser att bidra till grön omställning. För gränsregionen i Sverige-Norge-programmet är detta särskilt tydligt i förhållande till skoglig bioekonomi. I gränsregionen har globala kluster etablerats för att stärka insatser för FoU och innovationer i denna bransch med tonvikt på cirkulär ekonomi. Även inom besöksnäringen finns det potential att vidareutveckla detta med större tonvikt på hållbar destinationsutveckling och upplevelser i vår gränsregion.

Besöksnäringen är förmodligen den bransch som, mot bakgrund av pandemin, drabbats hårdast av nedläggningen av upplevelsetjänster och hög arbetslöshet i gränskommunerna. Gränsregionens kunskapsmiljö inom förnybar energi ingår nu också i ett större nationellt och internationellt kluster för att utveckla morgondagens lösningar beträffande användningen av solen som energikälla.

Programmet avser att prioritera följande specifika mål:

- SO1.1 Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik.
- SO1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar.

PO2: En grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp av koldioxid och ett motståndskraftigt Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar urban mobilitet

Klimat- och miljöfrågor är globala. Vi som individer, samhällen och gränsregioner måste anstränga oss för att minska klimatutsläppen och ta hänsyn till miljön i ett samhälle utanför våra egna behov. Det finns en bred politisk enighet om en övergång till en cirkulär ekonomi i gränsregionens partnerskap. Cirkulär ekonomi är i detta sammanhang också kopplat till det politiska målet, Ett smartare Europa.

Programområdet Sverige-Norge har ett överflöd av naturresurser, vilket innebär goda förutsättningar för att maximera gränsöverskridande samarbete inom hållbar grön och blå tillväxt. OECD:s territoriella utvärdering från år 2018 (OECD Territorial Reviews: The Megaregion of Western Scandinavia, 2018) belyser en lång tradition av samarbete inom skogsbrukssektorn och potentialen för utveckling av en gränsöverskridande strategi inom bioekonomi med fokus på bioenergi och biogas.

I Oxford Research´s utvärdering av nuvarande Interreg Sverige Norge-programmets klimat- och miljöfrämjande projekt, framhålls potentialen för samarbete inom blåa ekonomiska tillväxtaktiviteter, jordbruksproduktion och utveckling av grön infrastruktur baserad på förnybar energi, hållbar konstruktion och hantering av restavfall. (Oxford Research: Interreg Sverige-Norge programmet 2014–2020; Miljö- och klimatprojekts bidrag till programmets mål, slutrapport 2018-11-14).

Ett starkt engagemang för grön övergång är genomgående i regionernas olika strategier tack vare redan existerande nationella miljömål och regionernas roll i att uppnå de globala målen i Agenda 2030. Hållbar grön tillväxt är ett huvudmål för EU:s sammanhållningspolitik och både svenska och norska regioner har bättre förutsättningar att prioritera detta politikområde. Det finns också stora potentiella ekonomiska och utvecklingsmässiga fördelar med ett gränsöverskridande samarbete inom områden som bioekonomi och innovativa lösningar med låga koldioxidutsläpp.

Även om ett brett regionalt engagemang uppmuntras kan olika regionala sammankopplingar identifieras inom olika specifika målområden. Cirkulär ekonomi är ett centralt mål inom Ett grönare Europa och alla regioner i programområdet har initiativ för cirkulär ekonomi med fokus på olika branscher. Den cirkulära ekonomin strävar också efter att knyta förbindelser mellan industrier och bryta sektoriella stuprör, för att på så sätt maximera sido- och avfallsströmmar för ekonomisk tillväxt. Inom programområdet fokuserar flera aktörer på att etablera starkare gränsöverskridande nätverk inom skogsindustrin. Det finns redan en lång tradition av gränsöverskridande samarbete genom kluster och projekt inom skogsindustrin och det finns ytterligare potential att öka detta gränsöverskridande samarbete.

Gränsregionen har naturområden som påverkas av klimatförändringar. Åren 1995, 2000 och 2006 var det översvämningar i gränskommunerna och dess gemensamma vattendrag. För klimatanpassning är det viktigt att anpassa vårt samhälle till ett föränderligt klimat redan nu för att minska samhällets kostnader för den påverkan som klimatrelaterade händelser kan orsaka och också utnyttja de nya möjligheter som ett förändrat klimat kan ge. Programmets bidrag kan vara att utveckla gränsöverskridande beredskap inom social trygghet med de aktörer och myndigheter som har detta som sitt ansvarsområde.

Utöver dessa utmaningar finns det en stor drivkraft att medverka till att de nationella och globala utmaningarna minskar och därmed stödja EU:s politiska mål att bli klimatneutralt till 2050. Om detta ska realiseras måste vi anpassa programområdet till cirkulär ekonomi.

Programmet avser att prioritera följande specifika mål:

SO2.4 Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt.

SO2.6 Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi.

PO4: Ett mer socialt och inkluderande Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Gränsregionen kännetecknas sedan länge av jämlikhet och rättvisa. Den nordiska välfärdsmodellen säkerställer att invånarna i både Sverige och Norge har sociala fördelar i olika livsfaser.

Gränsregionen står dock inför vissa demografiska utmaningar:

- Befolkningsminskning.
- Åldrande befolkning.
- Låg befolkningstäthet.

Utflyttningen från kommunerna minskar, men en tydlig förflyttning sker mot regionala centra. Inom programgeografien har det under de senaste tio åren pågått en konstant centralisering. Inom programgeografien tenderar därför flera regionsentra att växa befolkningsmässigt på bekostnad av kommunerna på landsbygden. Detta innebär att kommunerna i gränstrakerna står inför stora utmaningar vad gäller att tillhandahålla nödvändig offentlig service.

Nordregio-rapporten (Nordregio – Interreg Sweden-Norway Mapping Study 2021–2027, 2020) pekar på en låg utbildningsnivå på grund av att ungdomar inte fullföljer sin utbildning. Andelen ungdomar utan utbildning eller arbete uppgår till cirka 10% i programområdets mer perifera delar (NEET rate 2019). Närmare tätorterna är denna andel lägre, i synnerhet närmare större städer (6-7 %). Rapporten pekar också på att sysselsättningsgraden är relativt låg i delar av gränsregionen. Det innebär att en stor del av arbetskraften är utanför produktivt arbete.

Regionen måste till stor del ses som ett landsbygdsområde. Med detta följer utmaningar avseende skillnader mellan land och stad. Befolkningstätheten är låg, följaktligen är avståndet mellan invånarna stort. Det kan vara svårt att ha ett tillräckligt stort underlag för att skapa god grundskoleutbildning, god hälsovård, säker akutvård, högre utbildning liksom privat och offentlig närservice. Därtill kan det vara svårt att få tillgång till hög kompetens inom näringslivet och erbjuda tillgång till en arbetsmarknad som gör att alla familjemedlemmar kan erhålla arbete i sin närmiljö.

Både Norge och Sverige har stora nationella sociala utmaningar avseende inkludering av invandrare. Vissa delar av gränsområdet Interreg Sverige-Norge utgör inget undantag. Utmaningarna är relevanta både i stadsmiljöer och på landsbygden.

Samarbete i gränsområdet skapar möjligheter och underlag för expanderande näringsliv och arbetsmarknad, i syfte att kunna skapa trygghet för familjer med annars osäkra inkomster. Detta gäller särskilt för de målgrupper som befinner sig i familjebildande fas. Ett större arbetsmarknadsområde kommer att vara ett viktigt bidrag för att bryta trenden mot en åldrande demografisk struktur och möjliggöra för unga familjer att bo kvar närområdet. Dessutom kommer det lokala näringslivet erhålla ökade möjligheter att ge ungdomar insikt i det lokala näringslivets förutsättningar och möjligheter samt också bredda ungdomarnas kompetens och förmåga att se vilka möjligheter och kompetenskrav de har att förhålla sig till.

Ett stabilt befolkningsunderlag är nödvändigt för att kunna skapa regioner som har de urbana kvaliteter och förutsättningar som många ungdomar lockas av. Öppna gränser kan möjliggöra bättre

förutsättningar men det är en utmaning att skapa dessa miljöer. Gränserna måste vara öppna och fria från alla hinder, även mentala. Exempelvis skulle många hälsovårdstjänster, räddningstjänster och utbildningar kunna ges större möjligheter genom tillgång till ett bredare underlag för sin verksamhet.

Enligt Nordregio-rapporten finns det ett allmänt stort behov av arbetskraft i regionen. Att matcha kompetens och behov av kompetens är en utmaning. En större arbetsmarknad genom öppnare gränser skulle också kunna skapa bättre inkludering av invandrare. (Nordregio – Interreg Sweden-Norway Mapping Study 2021–2027, 2020)

Coronapandemin har fått stora negativa socioekonomiska effekter i hela det gränsöverskridande programområdet Sverige-Norge. Arbetslösheten har ökat i och med att både stora företag och små och medelstora företag har tvingats korttidspermittera, varsla eller säga upp personal. I samband med pandemin har nya gränshinder uppstått, vilka har gjort det svårt för gränspendlare att utföra sitt arbete. Flera av dessa har permitterats utan sociala rättigheter. Pandemin har också fördjupat ojämlikheterna i samhället, då redan utsatta samhällsgrupper i högre grad drabbats av dess konsekvenser. Interreg Sverige-Norge-programmet har potential att bidra till att lösa flera av dessa utmaningar genom gränsöverskridande samarbete.

En direkt konsekvens av pandemin är en kraftig nedgång i internationell turism. Pandemin har lett till stora utmaningar på grund av nationella och regionala begränsningar av besöksmöjligheter för turister och invånare i programområdet. Däremot har pandemin lett till ökad nationell turism i både Norge och Sverige. Resenärer till populära destinationer har uppmuntrats att göra inköp i sina hemkommuner och besökare har inte kunnat använda sig av det utbud av aktiviteter och attraktioner som besöksnäringen tillskapat.

Det lokala näringslivet har därför heller inte kunnat tillvarata den resurs som turister och besökare från Sverige respektive Norge utgör. I många delar av programgeografin är besöksnäringen en viktig gren av det lokala näringslivet men har nu drabbats hårt och är i stort behov av återhämtning. Även de kulturella näringarna och institutionerna har i hög grad drabbats av pandemin till följd av de restriktioner som hindrat dem från att överhuvudtaget bedriva publik verksamhet.

Programmet avser att prioritera följande specifika mål:

- SO4:1 Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin.
- SO4:2 Förbättra lika tillgång till inkluderande tjänster av god kvalitet inom utbildning och livslångt lärande genom att utveckla tillgänglig infrastruktur, även genom att främja resiliens för distansutbildning och onlinekurser.
- SO4:6 Främja kulturens och den hållbara turismens roll i ekonomisk utveckling, social delaktighet och social innovation.

ISO1: Interreg-specifikt mål: Bättre styrning genom samarbete

När det handlar om att hantera gemensamma utmaningar karaktäriseras Interreg Sverige-Norge av en varierande programgeografi med skiftande utmaningar. Men programgeografien präglas också av ett starkt ömsesidigt beroende och av samarbete på bägge sidor gränsen som innefattar flera olika typer av aktörer, med olika uppdrag och institutionell uppbyggnad.

Inom programgeografien går det att urskilja flera funktionella områden som bland annat relaterar till gränsöverskridande handel, besöksnäring, gränspendling, bostads- och arbetsmarknad. Även på lokal nivå finns samarbetsstrukturer som under flera år har fokuserat på gränsöverskridande samarbete via Nordiska ministerrådet. Mellan fylken och regioner finns det också exempel på bilaterala samarbetsformer som har för avsikt att stärka det gränsöverskridande samarbetet.

Gränssamhällena och det gränsöverskridande samarbetet har påverkats negativt av pandemin då stängda gränser försvårar och i vissa fall omöjliggör de tidigare så självklara gränsöverskridande sociala och affärsmässiga banden inom gränsregionen. Tilliten och samarbetet inom gränsregionen måste därför återuppbyggas och utvecklas ytterligare genom bland annat "people-to people" samarbeten, alltså samarbeten mellan föreningar, organisationer och företag på lokal nivå.

Inom ISO1 vill programmet göra det möjligt att stärka aktörernas institutionella kapacitet och samarbetsförmåga. Programmet vill skapa förutsättningar för att utveckla gemensamma strategier baserade på lokala behov och förutsättningar men också i sådana sammanhang där regionala utvecklingsplaner saknas samt bidra till att gränsregionens samlade kompetens och tillgångar utnyttjas bättre. Att arbeta med förbättrat flernivåstyre och ökad institutionell kapacitet inom programmet kommer inte bara bidra till ett bättre samarbete mellan aktörer i gränsregionen, utan detta arbete kommer också bidra till att säkerställa långsiktiga effekter av programmets insatser. Genom ISO1 kommer programmet således kunna fokusera på frågor som rör förbättrad styrning och ett effektivare samarbete inom gränsregionen.

Gränsöverskridande samarbete förutsätter ett långsiktigt arbete baserat på ömsesidigt förtroende och en gemensam förståelse för gränsöverskridande frågor. Att arbeta med att identifiera juridiska och administrativa hinder samt utveckla processer och arbetsformer i syfte att eliminera gränsbarriärer samt utnyttja gränsregionens övergripande och fulla potential och kompetens, är avgörande inom det gemensamma programområdet. Detta arbete bidrar till att gränskommunerna framstår som attraktiva och relevanta lokalsamhällen - "small places matter".

Följande specifika mål har valts:

Specifikt mål ISO1:6 Andra aktiviteter för att stödja bättre styrning genom samarbete.

Lärdomar från tidigare program

Interreg-programmen bör inte bara syfta till att finansiera projekt, utan bör också uppmuntra till en bredare politisk dialog om gränsöverskridande utveckling och partnerskap. Interregprogrammet Sverige Norge 2021-2027 har detta som mål i och med prioriteringen «En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet» och med kopplingen till EU:s territoriella agenda 2030.

Sweco har på uppdrag av Länsstyrelsen i Jämtlands län, som förvaltande myndighet, genomfört en utvärdering av Interreg Sverige-Norge programmet 2014-2020. I rapportens sammanfattning pekar Sweco på att programmet insatser bidrar till positiva resultat i gränsregionen, såväl på kort som lång sikt. Rapporten pekar specifikt på att insatser knyter samman aktörer och verksamheter över gränsen och bidrar till flera gränsöverskridande mervärden. Det fokuseras på kompletterande kunskap, kompetenser och nätverk som viktiga incitament till samarbete, möjligheten att lösa gemensamma utmaningar och överbygga gränshinder. Utveckling av relationer och samarbeten är viktiga steg på vägen mot att lösa gränshindersproblematik. Pandemin och finansieringsmodellen har begränsat det gränsöverskridande mervärdet. Subsidiaritetsprincipen har beaktats vid budgetfördelningen med avsikt att tillvarata den lokala och regionala kompetensen vid prioritering av projektansökningar. Utvärderingen av samarbetsprogrammet 2007-2013 för Sverige-Norge visade att delområdets programområden säkerställde ett högre gränsöverskridande mervärde eftersom likheterna inom delområdena var större över gränsen än i programområdet som helhet. Utvärderingar pekar på behovet av en tydligare strategi för vad partnerskapet vill uppnå. Här kommer införandet av en interventionslogik kopplad till programmets budget och klimat- och miljömål att kunna klargöra en sådan strategisk inriktning.

Med utgångspunkt i utvärderingar och lärdomar kommer Interreg Sverige Norgeprogrammet 2021-2027 att ha två delområden: Centrala Skandinavien, där delar av Västra Götalandsregionen, Värmland, Dalarna, delar av Viken och Innlandet inngår. Mellan Trøndelag, Jämtland-Härjedalen och Västranorrland upprätthålls delområdet Nordens Gröna Bälte.

Vägledande principer för urval av insatser ref art 22.3

För att säkerställa att programmets syfte uppnås genom ett urval av insatser av hög kvalitet, kommer nedanstående principer vara vägledande. De kommer att tillämpas under handläggnings- och beslutprocessen vid bedömning och val av projekt.

Gränsregionalt mervärde

Projektet måste kunna påvisa ett gränsregionalt mervärde. Det kan till exempel innebära att lösa gemensamma utmaningar, nyttja gränsregionens gemensamma möjligheter och resurser och/ eller reducera gränshinder.

Näringslivets medverkan

I de prioriteringar där små- och medelstora företag är en viktig målgrupp måste projektet kunna påvisa hur dessa företag får ta del av resultatet samt hur de deltar i utvecklingen och genomförandet av projektet.

Resultatorientering

Projektet ska bidra till att uppnå prioriteringens specifika mål. Det ska finnas en tydlig koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter. Projektet bör också kunna tydliggöra kopplingen till regionala utvecklingsstrategier, eventuella gränsregionala strategier, regionala smarta specialiseringsstrategier samt kopplingen till EU:s Gröna given.

Bestående resultat

Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad plan för hur resultaten ska fortleva. Projektet ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.

Gemensamt ansvar för projektet

Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt av stödmottagarna.

Horisontella kriterier

De horisontella kriterierna är verktyg för att förbättra och effektivisera arbetet för hållbar tillväxt och ska bidra till social, ekonomisk och miljömässig hållbar utveckling. De ska beaktas i planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av projekt. Specifikt fokus läggs på de sociala hållbarhetsaspekterna; jämställdhet, integration och icke diskriminering. Projekten ska också ha en tydlig koppling till EU:s Gröna given och Agenda 2030.

Stödmottagare

Det ska finnas två sökande parter, en från Sverige och en från Norge. Den som söker stöd måste vara juridisk person – offentlig eller privat. Enskilda näringsidkare och privatpersoner kan inte söka stöd. Alla sökande ska prövas enligt statsstödsreglerna. Huvudregeln är att stöd inte får ges om det riskerar att snedvrider konkurrensförhållandena enligt statsstödsregler.

1.3. MOTIVERING TILL DE UTVALDA POLITISKA MÅLEN OCH DE INTERREGSPECIFIKA MÅLEN

Motsvarande prioriteringar, specifika mål och former av stöd, i tillämpliga fall, med uppgift om förbindelser som saknas i gränsöverskridande infrastruktur

Referens: artikel 17.3 c

Tabell 1

Utvalt politisk mål eller Interreg-specifikt mål	Utvalt specifikt mål	Prioritering	Motivering till urvalet [2 000 tecken per mål]
PO1	SO1:1	En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	Nordregios programanalys visar att det inom programområdet finns varierad kapacitet avseende forskning och innovation som en motor för regional utveckling och tillväxt. Inom programgeografin finns både regioner som har starkt stöd från nationell nivå och regioner som får mycket begränsade resurser för detta. En utmaning för delar av programområdet är också att företagens investeringar i forskning och utveckling är begränsade vilket leder till svårigheter att omsätta forskning i praktiken. Programområdet har även utmaningar med glesbefolkade områden och en hög andel små och medelstora företag med låg innovationskapacitet. Att förbättra möjligheterna för ökad forskning- och innovationskraft är viktigt för att stärka programgeografins tillväxt och konkurrenskraft. Därför bör regionala forskningsmiljöer tillsammans med företag, offentliga aktörer och civilsamhället bidra till att ge alla regioner i programområdet förutsättningar att utveckla sina respektive styrkor. Detta genom att t.ex. fler företag investerar i forskning, innovation och utveckling med stöd av programmet. Ett sätt att skapa positiv utveckling inom programgeografin är att stimulera öppen

			<p>innovation genom klusterbyggande aktiviteter utöver ökat samarbete mellan akademi och näringsliv.</p> <p>Det finns flera exempel på goda erfarenheter avseende etablering av kluster under programperioden 2014 - 2020. För att uppnå långsiktigt hållbara resultat är det viktigt att erfarenheter och samarbeten från tidigare programperioder tas tillvara och vidareutvecklas. Genom att engagera näringslivet på båda sidor om gränsen kan programmet ge små- och medelstora företag i gränsregionen tillgång till en större marknad och nya partners.</p> <p>Ett effektivt gränsöverskridande regionalt innovationssystem är en källa till kunskap och nya nätverk. Därför bör viktiga kunskapsmiljöer och innovationspartners utanför programgeografin kopplas samman med aktörer i programområdet.</p>
PO1	SO1:3	<p>En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag</p>	<p>Över 90% av företagen i programområdet är små och medelstora. De flesta har knappa resurser för internationalisering och de lokala marknaderna är små, har begränsade transportmöjligheter, en ensidig näringsstruktur med få netto- etableringar och lågt förädlingsvärde (ESPON – Territorial patterns and relations in Norway – April 2019). Därtill är möjligheterna till investeringar begränsade på grund av att bankerna har flyttat till storstäderna. Företag i gränsregionen är särskilt utsatta då banker, efter gränsstängningen till följd av coronapandemin, tenderar att bli mer restriktiva gentemot företag som är beroende av en öppen gräns och fri rörlighet av varor, tjänster och individer (www. pub.nordregio.org/r-2021-6-crossborder-covid/#60959). Programområdets sårbarhet genererar ett behov av att Interreg Sverige- Norge programmet arbetar för att skapa möjligheter att utöka och återskapa förtroendet för den gränsöverskridande marknaden. Syftet är att generera större efterfrågan och en mer motståndskraftig gemensam ekonomi. Programmet behöver bidra till förnyelse och gynnsam näringslivsdynamik inom områden som framgångsrikt kan nyttja existerande resurser och kunskaper, vilka diversifierar det regionala näringslivet.</p> <p>Konkurrenskraften och innovationsförmågan hos de små och medelstora företagen är avgörande för gränsregionens utveckling. Då det i programområdet råder brist på efterfrågad kompetens vill programmet bidra till ökad tillgång till relevant kompetens, kunskap och teknologi. Programmet vill underlätta kommersialiseringen av innovativa lösningar och öka internationaliseringen av det regionala näringslivet. Områden med potential måste kopplas samman för att öka innovationskraften, såsom digitalisering, bioekonomi, besöksnäring, cirkulär ekonomi och entreprenörskap. Förutom målmedvetet och hållbart utvecklingsarbete inom smarta specialiseringsområden behövs ökat samarbete mellan akademi, näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor.</p>
PO2	SO2:4	<p>En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar</p>	<p>Klimatrelaterade konsekvenser och utmaningar ser inga lands-, läns/fylkes- eller kommungränser. Klimatanpassning är därför en viktig del av EU:s Gröna given. För att driva klimatanpassningsarbetet och minska risken för att fatta beslut som leder till negativa klimatkonsekvenser måste aktörer inom gränsregionen samarbeta. Programmet vill främja projekt som till</p>

		och fokuserad på cirkulär ekonomi	<p>exempel bidrar till en ökad beredskap inför framtida klimatförändringar genom upprättande av samarbeten och nätverk, framtagande av gemensamma planer, erfarenhetsutbyte och kunskapshöjande åtgärder. Fysiska investeringar för en förhöjd beredskap inför klimatförändringar omfattas inte av programmet. Offentliga organisationer och små- och medelstora företag i programområdet står inför liknande utmaningar och bör därför i ökad utsträckning möta utmaningarna tillsammans. Exempel på gemensamma utmaningar och framtida risker:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Översvämning från vattendrag och skyfall, ras och skred. - Skogsbränder under varma och torra perioder. - Påverkan på dricksvattenförsörjningen gällande vattenkvalitet och distributionsinfrastrukturen. - Förändring i biologisk mångfald och ökad andel främmande arter. - Störningar i leverantörskedjor och i produktion. <p>Programmet har haft ett antal projekt i nuvarande programperiod på detta tema vilket tyder på ett starkt intresse att driva sådana projekt inom programområdet.</p>
PO2	SO2:6	En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	<p>För att kunna hålla resursförbrukningen inom hållbara gränser krävs stora förändringar. En viktig del av detta är att öka den cirkulära materialavandningen. För att öka cirkulariteten krävs innovativa modeller som bland annat utgår ifrån nära kundrelationer, skräddarsydd massproduktion, delningsekonomi, erbjudande om "alternativa hållbara tjänster" och "produkter som tjänster". Det är också viktigt att kunderna erbjuds funktionella och säkra produkter som är både effektiva och prisvärda och har längre hållbarhet utformade för återanvändning, reparation och materialåtervinning. Cirkulär ekonomi innebär inte nödvändigtvis samma sak för alla aktörer, inte heller är det lika prioriterat hos alla. Näringslivet, involverade i innovation och produktion, har till exempel inte nödvändigtvis samma mål som samhället. Därför behövs även projekt vars syfte är att påverka attityder, regler och riktlinjerna för den offentliga upphandlingen i rätt riktning. Detta kommer i sin tur att ge det gröna näringslivet en konkurrensfördel och stärka den inhemska marknaden för cirkulär ekonomi. Det är önskvärt att gränsregionen vid programmets slut har höga krav avseende cirkulär ekonomi. Gränsområdet ska ha en stor inhemska marknad för branscher som exporterar lösningar för cirkulär ekonomi till hela världen. Det finns skillnader avseende lagar och regleringar mellan Norge och Sverige. Kartläggning och förslag på hur begränsande regleringar kan ändras är viktiga komponenter för att harmonisera förutsättningarna i de två länderna. NordRegio-rapporten bekräftar att det finns stora möjligheter inom cirkulär ekonomi i Interreg Sverige-Norgeprogrammet.</p>
PO4	SO4:1	En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	<p>Trots att den fria rörligheten sedan länge är självklar mellan Sverige och Norge kvarstår vissa hinder för att obehindrat kunna söka arbete över landsgränser. Hindren kan vara juridiska, ekonomiska och administrativa gränshinder, dyra och omständliga transportvägar, skillnader i utbildningssystem och validering av kompetens. Mellan de nordiska länderna finns det</p>

			<p>etablerade servicekontor för att bistå nordiska medborgare som önskar söka jobb i ett annat nordiskt land.</p> <p>På nordisk nivå pågår prosesser för att underlätta samordning av kompetenskrav och certifiering i syfte att skapa gemensamma regler för alla nordiska länder vilket skulle bidra till en öppnare arbetsmarknad. Covid-19 pandemin har inneburit ytterligare utmaningar för den gränsöverskridande arbetsmarknaden och det är osäkert hur länge effekterna av nedstängningen kommer vara kännbara.</p> <p>I de delar av programgeografin, där arbetsmarknaden är mer begränsad, är ökad tillgång på arbete avgörande för att individer ska vilja bosätta sig där. Detta gäller speciellt för individer som är på väg att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden. Till år 2030 vill programmet bidra till att arbetsmarknaden på båda sidor om gränsen tydligare kopplats samman. En sådan utveckling kommer att leda till ökad trygghet för invånarna i hela programområdet.</p>
PO4	SO4:2	En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	<p>Gränsregionen står inför ett antal utmaningar: Den relativt låga utbildningsnivån, den låga sysselsättningsgraden och bristen på arbetskraft med relevant kompetens, liksom svårigheterna avseende kompetensmatchning, indikerar att det kan finnas utmaningar i fråga om framtida kompetensförsörjning. Den snabbt föränderliga arbetsmarknaden är en tydlig utmaning. Kartläggning behövs för att tydliggöra vilken kompetens det är brist på, vilken utbildning det finns potential/behov av och i vilka demografiska grupper det är möjligt att öka sysselsättningsgraden.</p> <p>Gemensamma regelverk och metoder, till exempel för certifiering, matchning och validering, behövs för att främja den gränsöverskridande arbetsmarknaden.</p> <p>I vissa enskilda regioner är befolkningsunderlaget alltför litet, särskilt de rurala områdena, för att kunna tillhandahålla ett välfungerande och livslångt utbildningssystem för alla.</p> <p>Tillgången till högre utbildning är begränsad till de större städerna och detta är en anledning till att invånarna väljer att lämna delar av geografin inom Sverige-Norge-programmet. Även om programområdet rymmer många lärosäten, varav flera är universitet, väljer många att studera utanför programområdet, bl a i Malmö, Bergen, Oslo, Stockholm, etc. Det är också många som flyttar från de direkt gränsnära områdena till städer som Karlstad, Trollhättan, Hamar, Gjøvik, Lillehammer, Steinkjer och Trondheim som alla har ett utbud av högre utbildning. Statistik från Norge visar att endast 30 procent av dessa studenter flyttar tillbaka till sin hembygd om denna räknas som ett ruralt område.</p>
PO4	SO4:6	En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	<p>Programmets primära avsikt med politiskt mål 4, Ett mer socialt Europa, är att minska skillnaderna mellan stad och landsbygd inom programområdet, vars geografi präglas av stora landsbygdsområden som i vissa fall karaktäriseras av en svag näringslivsstruktur. Flera av dessa områden besitter stora natur- och kulturresurser som har stort värde för kultur- och besöksnäringen. En viktig utmaning är på att på bästa sätt nyttja dessa resurser i syfte att stärka näringslivsstrukturen på landsbygden.</p> <p>En direkt konsekvens av pandemin är den stora nedgången av internationell turism. Restriktionerna har i perioder</p>

			<p>även inneburit hinder för nationella och regionala besök. Resandet till populära nationella destinationer har i perioder begränsats till resande inom hemkommunen för t ex inköp. Besökare har därmed inte kunnat ta del av näringslivets utbud. Begränsningar i möjlighet till övernattning, servering och annan ordnad besöksnäring har drabbat näringslivet hårt. Flera områden i programmets geografi har turism som en väsentlig del av näringslivsstukrutren och har såldes ett stort behov av återhämtning efter pandemin. Kulturnäringsen har också drabbats hårt då möjligheten att anordna publika evenemang varit nästintill obefintlig.</p> <p>Besöksnäringen på landsbygden är ofta kopplad till naturtillgångar som fjäll, skog och vatten. Tillgången till museum, nöjesparker, skidanläggningar och liknande har begränsats av restriktioner. Många har därför sökt sig ut till naturen. Pandemin har utifrån detta resulterat i nya resetrender inom naturturismen, vilket ökat belastningen på vissa besöksmål. Även om pandemin avtar ser denna trend ut att hålla i sig och den ökade belastningen på dessa naturresurser belyser behovet av fokus på hållbarhet. "Orörd" natur är nu i ännu högre utsträckning än tidigare utgångspunkten för turismen, det är viktigt att denna tas om hand på ett hållbart sätt.</p> <p>Trenden med en ökad publik tillströmning till programgeografins naturområden förutsätter innovativa arbetssätt som kopplar samman näringslivet och turismen. Hotell, restuaranger, pubar och köpcentrum är inte nödvändigtvis belägna där framtida turister vill spendera sina pengar. Detta innebär att kultur-och besöksnäringen måste utveckla sina samarbetsformer för att det lokala näringslivet och lokalsamhällena ska kunna utvecklas ytterligare.</p>
ISO1	ISO1:6	<p>En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet</p>	<p>Interreg Sverige-Norge har en varierande geografi där utmaningarna skiljer sig åt. Geografen präglas även av ett starkt ömsesidigt beroende och samarbete på var sida gränsen, mellan aktörer med olika uppdrag, institutionell uppbyggnad och kapacitet. Gränssamhällena och det gränsöverskridande samarbetet har skadats till följd av covid-19 pandemin. Stängda gränser har försvårat och i vissa fall omöjliggjort de tidigare så självklara sociala och affärsmässiga banden. Tilliten och samarbetet inom gränsregionen måste åter byggas upp och utvecklas. ISO1 fokuserar på frågor om styrning för ett effektivare samarbete inom gränsregionen.</p> <p>Interreg Sverige-Norgeprogrammet vill bidra till att stärka aktörerna på lokal och regional nivå avseende deras institutionella kapacitet och samarbetsförmåga. Det behövs förutsättningar att utveckla gemensamma strategier och bättre utnyttja gränsregionens samlade kompetens och tillgångar. Att arbeta med förbättrat flernivåstyre och ökad institutionell kapacitet inom programmet kommer att bidra till ett bättre samarbete baserat på tillit mellan aktörer i gränsregionen samt säkerställa programinsatsernas långsiktiga effekter. Det är också viktigt att identifiera juridiska och administrativa hinder samt utveckla processer och samarbetsformer för att minimera gränshinder och nyttja gränsregionens samlade kompetens. Med ISO1:6 avser programmet att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formalisera och effektivisera samarbeten på både myndighets- och lokal nivå

			<ul style="list-style-type: none"> - Stärka den institutionella kapaciteten - Eliminera hinder för samarbete - Skapa förutsättningar för gemensamma strategier - People to people-samarbeten <p>ISO1 gör det möjligt att arbeta utifrån både ”uppifrån och ner” och ”nerifrån och upp” perspektiv. Detta ligger i linje med EU:s Territoriella agenda 2030 där följande teman är särskilt relevanta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funktionella regioner, bidrar till att plana ut obalans och olikheter. - Integration över gränsen med möjligheter till att bo och arbeta i en gränsregion. <p>Inom ramen för EU:s Territoriella agenda 2030 innebär detta att bidra till fler attraktiva gränskommuner: “small places matter”.</p>

2. PRIORITERINGAR

Referens: artikel 17.3 d och e

2.1. EN SMARTARE GRÄNSREGION MED FÖRBÄTTRAD INNOVATIONSKAPACITET OCH KONKURRENSKRAFTIGA SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Referens: artikel 17.3 d

Textfält: [300]

2.1.1. Specifikt mål SO1:1: Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik

Referens: artikel 17.3 e

Textfält: [300]

2.1.1.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Insatser inom detta specifika mål kan finansiera initiativ som stärker det gränsöverskridande regionala innovationssystemet. Framtida projekt ska bidra till att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation. Forskning i detta sammanhang handlar främst om tillämpad forskning riktad mot praktiska användningsområden. För att främja programmets mål definieras innovationsbegreppet brett, i linje med OECDs definition i Oslomanualen (1997). Definitionen är att en innovation är en utveckling av en ny eller väsentligt förbättrad produkt (vara eller tjänst), nya processer eller marknadsutveckling, en ny organisationsmetod inom företagsutveckling, arbetsorganisation eller nya externa relationer.

Projekten måste synliggöra det gränsregionala mervärdet vilket innebär att projekten ska kunna påvisa hur de bidrar till att lösa gemensamma utmaningar och/eller hur de nyttjar de gemensamma möjligheterna och resurserna. Vidare ska projekten, där det är relevant, leda till att företag och näringslivsorganisationer efterfrågar projektets resultat, att resultaten ska kommuniceras och synliggöra hur näringslivet deltar i projektimplementeringen.

Det är önskvärt att projekt och insatser kopplar till regionernas och fylkenas identifierade styrkeområden och strategier för smart specialisering och på så sätt bidrar till att förstärka näringsliv och FoUI inom dessa områden. Syftet är att tillsammans bli starkare inom områden med potential för en hållbar ekonomisk utveckling.

Exempel på projekt som kan få stöd:

- Projekt som bidrar till att utveckla innovationssystem av och stärka samverkan mellan innovationsaktörer över gränsen, exempelvis akademi, offentlig sektor, näringsliv, forskningsinstitut och organisationer med utgångspunkt i programområdets styrkeområden

samt metoder (EDP, entrepreneurial discovery process/entreprenöriella upptäckande processen) och strategier för smart specialisering

- Projekt som bidrar till att öka takten på den gröna och blå omställningen genom innovativa lösningar inom bland annat hållbara transporter, bio- och cirkulär ekonomi.
- Projekt som bidrar till ett ökat samarbete och kunskapsöverföring mellan forskningsmiljöer, företag, offentlig sektor och den sociala ekonomin.
- Projekt som utvecklar praktiska modeller för att föra ut nya idéer på marknaden
- Projekt som stöttar utvecklingen och tillväxten i företag och branscher med tillväxtproblem, bland annat kopplat till avancerad teknik.
- Projekt som ökar företagens förmåga att ta emot, utveckla och kommersialiserar ny teknik och kunskap.
- Projekt som möjliggör tillämpad forskning till nytta för företagen.
- Projekt som har ett särskilt fokus på att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten för företag som har etablerat sig som ett resultat av Covid-19 pandemin.
- Projekt som har fokus på innovativa lösningar som kan begränsa de negativa effekterna av Covid-19 pandemin.
- Projekt som bidrar till att utveckla innovativa lösningar som kan förebygga och reducera skadeverkningar som orsakas av miljökatastrofer.
- Projekt som bidrar till att utveckla innovativa lösningar för hälsa, sjukvård och utbildning.
- Projekt som kopplar samman aktörer inom forskning och innovation med industriaktörer för att stimulera samarbeten i nya värdekedjor inom kultur- och kreativa näringar.
- Projekt som bidrar till innovativa lösningar inom förnybar energi.
- Projekt som utvecklar teknik och metoder för nya fossilfria energisystem och energieffektivisering.
- Projekt som använder digitalisering som ett verktyg för den gröna och blå omställningen i programgeografin.
- Projekt som utvecklar/använder innovativa lösningar som bidrar till starka och attraktiva boendemiljöer och tätorter i gränsområdet.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna; jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

I förhållande till Territoriell agenda 2030 och Gröna given kopplar detta specifika mål i huvudsak till att investera i spetsforskning och innovation, genom regionernas och fylkenas styrkeområden och smarta specialiseringsstrategier.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och och miljömål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

Det finns ett stort behov av att främja forskning och innovationsförmågan i programgeografin. Detta kan göras genom att stötta gränsöverskridande projekt var syfte är att utveckla det gränsöverskridande innovationssystemet, förbättra forsknings- och innovationskapaciteten samt användandet av avancerad teknik. På kort sikt kan detta bidra till att stärka programgeografins konkurrenskraft genom ökade investeringar i forskning, teknisk utveckling och innovation. På lång sikt ska programmet bidra till ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling.

För programmen Interact och Espon:

Referens: artikel 17.9 c i

Fastställandet av en enda bidragsmottagare eller en begränsad förteckning över bidragsmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Textfält [7 000] Nej

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenheter	Delmål (2024)	Slutmål (2029)
		[5]		[255]	[200]	[200]
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga	SO1:1	RCO 01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	120	600

små och medelstora företag						
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 02	Företag som får stöd genom bidrag	Företag	24	120
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	96	480
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 10	Företag som samarbetar med forskningsorganisationer	Företag	60	300
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	Strategier/Handlingsplaner	5	25
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	200	1000

En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCO 90	Projekt gränsöverskridande innovationsnätverk	för	Projekt	6	33

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCR 03	Små och medelstora företag (SMF) som inför produkt- eller processinnovationer	Företag	0	2021	25	Förvaltande myndighetsrapporterin gssystem	Ny indikator Se metoddokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCR 04	SMF som inför marknadsförings- eller organisationsinnovationer	Företag	0	2021	25	Förvaltande myndighetsrapporterin gssystem	Ny indikator Se metoddokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:1	RCR 79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	Gemensamma strategier/handlingsplaner	0	2021	20	Förvaltande myndighetsrapporterin gssystem	Ny indikator Kopplas till outputindikator RCO 83

medelstora företag									Se metoddokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrens kraftiga små och medelstora företag	SO1: 1	RCR 84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	750	Förvaltande myndighets rapporteringssystem	Ny indikator Kopplas till outputindikator RCO 87 Se metoddokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrens kraftiga små och medelstora företag	SO1: 1	RCR 104	Lösningar som anammats eller utökats av organisationer	Lösningar	0	2021	40	Förvaltande myndighets rapporteringssystem	Ny indikator Kopplas till outputindikator RCO 83 samt resultatindikator RCR 79 Se metoddokument

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Exempel på viktiga målgrupper är små- och medelstora företag, offentlig sektor, FoU-institutioner och den sociala ekonomin/civilsamhället. De små och medelstora företagen är en viktig målgrupp för aktiviteter och projektets resultat, vilka i det här sammanhanget även omfattar mikroföretag.

Stödmottagare

Projektaktörer kan till exempel vara universitet, högskolor, forskningsinstitut, näringslivsorganisationer, formella företagsnätverk/klusterorganisationer, innovationsfrämjande

aktörer, offentliga organisationer på lokal, regional och nationell nivå, stiftelser och ekonomiska/ideella föreningar och grupperingar av företag.

I de projekt där små och medelstora företag är en relevant målgrupp förväntas projekten involvera företagen redan i projektutvecklingsfasen och även stimulera till gränsöverskridande deltagande från målgruppen i projektgenomförandet. Det är eftersträvansvärt att näringslivet är med som partner för att säkra att projektens aktiviteter och resultat speglar de små och medelstora företagens behov.

2.1.1.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERUF	SO1:1	026	1 087 833
	ERUF	SO1:1	029	5 439 163
	ERUF	SO1:1	030	4 351 331

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERUF	SO1:1	1	10 878 326

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERUF	SO1:1	33	10 878 326

2.1.2. Specifikt mål SO1:3: Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar

Textfält: [300]

Referens: artikel 17.3 e

2.1.2.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Konkurrenskraften och innovationsförmågan hos de små och medelstora företagen är avgörande för gränsregionens utveckling. Det råder brist på efterfrågad kompetens vill programmet bidra till ökad tillgång till relevant kompetens, kunskap och teknologi. Programmet vill underlätta kommersialiseringen av innovativa lösningar och öka internationaliseringen av det regionala näringslivet. Förutom hållbart utvecklingsarbete inom gränsområdets styrkeområden behövs ökat samarbete mellan akademi, näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor.

I programområdet är över 90% av företagen små och medelstora. De flesta har knappa resurser för internationalisering och de lokala marknaderna är små, har begränsade transportmöjligheter, en ensidig näringsstruktur med få netto- etableringar och lågt förädlingsvärde (ESPON – Territorial patterns and relations in Norway – April 2019).

Företagens investeringar är begränsade på grund av att bankerna har flyttat till storstäderna. I gränsregionen är företagen särskilt utsatta då banker, efter gränsstängningen till följd av coronapandemin, tenderar att bli mer restriktiva gentemot företag som är beroende av en öppen gräns och fri rörlighet av varor, tjänster och individer ([www. pub.nordregio.org/r-2021-6-crossborder-covid/#60959](http://www.pub.nordregio.org/r-2021-6-crossborder-covid/#60959)).

Interreg Sverige- Norge programmet arbetar för att återskapa förtroendet för den gränsöverskridande marknaden. Det gränsöverskridande mervärde som eftersträvas är att generera större efterfrågan och en mer motståndskraftig gemensam ekonomi.

Exempel på projekt som programmet kan stötta:

- Projekt som syftar till gränsöverskridande strukturerade samarbeten genom exempelvis kluster, nätverk eller innovativa pilotsatsningar där det gränsregionala mervärdet ligger i att nyttja varandras kompetenser och nätverk.
- Projekt som kan bistå med att öka gränsöverskridande kunskapsutbyten kring gemensamma fokusområden kopplat till smart specialisering och styrkeområden, exempelvis inom digitalisering, bioekonomi, besöksnäring, cirkulär ekonomi och entreprenörskap.
- Projekt som arbetar gränsöverskridande med jämställdhet, inkludering och mångfald i syfte att nå fler befintliga och potentiella idébärare, entreprenörer, innovatörer och företagare med olika ålder, kön, bakgrund, förmågor och geografi. Detta främjar bland annat ökat entreprenörskap, tillväxt, god folkhälsa och jämställdhet som skapar gränsöverskridande mervärden i form av ökad sysselsättning och ökade möjligheter till kompetensförsörjning.
- Projekt som ger fler företag möjlighet att göra kunskapsförflyttning för en hållbar grön och blå omställning i gränsregionen, vilket bidrar till mervärden i form av gemensamma och gränsöverskridande arbetssätt med fokus mot målen i gröna given och Agenda 2030.
- Projekt som ger fler företag möjlighet att utveckla digitala och cirkulära produktionsprocesser. Här är det gränsöverskridande mervärdet bland annat att det kan leda till utformning av gemensamma kunskaper som leder till mer miljö- och klimatvänliga produktionsprocesser.
- Projekt som etablerar digitala mötesplatser för gränsöverskridande samarbete mellan små och medelstora företag. Det gränsregionala mervärdet är samverkansytor som bidrar till klimat- och miljömålen och nya arenor för samverkansprocesser.
- Projekt som bidrar till förbättrade möjligheter för entreprenörer och start ups genom att rusta dem för en internationell marknad.
- Projekt som bidrar till att stärka invånarnas entreprenöriella kunskaper och förmågor, vilket skapar förutsättningar för att fler företag startas på båda sidor gränsen.
- Projekt som tillhandahåller verktyg och kompetens för att skapa gränsöverskridande system av företag som tillsammans bidrar till hållbara innovationer på marknaden, exempelvis inom kultur- och besöksnäringen.
- Projekt som bidrar till att företag kan växa (speciellt internationellt) genom gränsöverskridande samarbete, kompetensutveckling och metodutveckling.
- Projekt som stöttar gränsöverskridande destinationsutveckling och hållbar turism.
- Projekt som bidrar till att öka företagets delaktighet i lokala och globala värdekedjor, exempelvis för jordbruk och livsmedel/matproduktion.
- Projekt som syftar till att öka tillgången till riskkapital och kapital för investeringar för entreprenörer och små och medelstora företag inom programgeografin.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

I förhållande till Territoriell agenda 2030 och Gröna given kopplar detta specifika mål i huvudsak till målet att investera i hållbar spetsforskning och innovation, genom regionernas och fylkenas styrkeområden och smarta specialiseringar. Här har företagen stor potential att skapa konkurrenskraft och mervärden för den blå och gröna omställningen genom ett gränsöverskridande programsamarbete mellan olika aktörer.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljösmål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

På lång sikt ska programmet bidra till ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling. Det företags- och innovationsstödande systemet fångar upp nya idéer, vilka bidrar till att nya företag skapas, accelererar näringslivets hållbara omställning och skapar tillväxt.

På medellång sikt ska programmet stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag genom bland annat ökad exportmognad och medverkan i värdekedjor och utvecklade leverantörssystem som agerar såväl lokalt som globalt. Programmet ska bidra till att öka entreprenörskapet genom att mångfalden i näringslivet ökar och resulterar i att fler människor, från tidigare underrepresenterade grupper, nu startar, driver och arbetar i befintliga företag. Tillgången på riskkapital och kapital för investeringar för etablering, forskning, innovation och utveckling ökar.

På kort sikt tar projektaktörerna aktiva steg för att utveckla nya hållbara affärsmodeller, varor och tjänster. Det främjande företags- och innovationsstödsystemet har stärkt kapaciteten och möter företagets behov av avancerat stöd för mer innovationsdrivande processer inom bl.a. grön och blå omställning, digitalisering samt avancerad teknik.

2.1.2.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenhet	Delmål (2024)	Slutmål (2029)
		[5]		[255]	[200]	[200]
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	172	860

En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 02	Företag som får stöd genom bidrag	Företag	138	690
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 04	Företag som får icke ekonomiskt bidrag	Företag	34	170
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	Strategier och handlingsplaner	4	20
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Projekt	200	1000
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCO 90	Projekt för gränsöverskridande innovationsnätverk	Organisationer	6	30

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som antas av organisationer	Gemensamma strategier/handlingsplaner	0	2021	16	Förvaltande myndighetsrapporteringssystem	Ny indikator Se metodokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCR84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	750	Förvaltande myndighetsrapporteringssystem	Ny indikator Kopplas till outputindikator RCO87 Se metodokument
En smartare gränsregion med förbättrad innovationskapacitet och konkurrenskraftiga små och medelstora företag	SO1:3	RCR104	Lösningar som antas eller utökats av organisationer	Lösningar	0	2021	32	Förvaltande myndighetsrapporteringssystem	Ny indikator Kopplas till outputindikator RCO83 och resultatindikator RCR79 Se metodokument

2.1.2.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Utifrån programområdets näringslivsstruktur är små- och medelstora företag huvudsakliga målgrupper för projekt. Små och medelstora företag omfattar i det här sammanhanget även mikroföretag. Andra viktiga målgrupper för specifikt mål 1.3 är nystartade företag och entreprenörer.

Stödmottagare

Huvudsakliga projektägare för framtida projekt är aktörer inom det företags - och innovationsfrämjande systemet som bidrar med insatser för omställning och breddning av programgeografins näringsliv, samt bidrar till en snabb och hållbar återhämtning för företagen efter pandemin. Exempel på projektägare är kluster-, bransch-, och nätverks-organisationer, offentlig sektor, civilsamhälle, FoUI-institutioner, utbildningsaktörer samt grupperingar av företag.

Det är viktigt att näringslivet är med som partner. Den huvudsakliga målgruppen för insatser är små och medelstora företag. Projekten förväntas därför involvera företagen i projekutvecklingsfasen och stimulera till gränsöverskridande deltagande från denna målgrupp även i projektgenomförandet. Projektens aktiviteter och resultat måste spegla de små-och medelstora företagens behov och det gränsöverskridande mervärdet måste vara synligt och väl förankrat.

2.1.2.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.1.2.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.1.2.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	Eruf	SO1:3	021	1 335 067
1	Eruf	SO1:3	029	1 335 067
1	Eruf	SO1:3	075	6 230 314

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	Eruf	SO1:3	1	8 900 449

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	Eruf	SO1:3	33	8 900 449

2.2. EN GRÖNARE GRÄNSREGION MED MOTSTÅNDSKRAFT ATT MÖTA KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH FOKUSERAD PÅ CIRKULÄR EKONOMI

Referens: artikel 17.3 d

Textfält:

2.2.1. Specifikt mål SO2:4: Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt

Textfält: [300]

Referens: artikel 17.3 e

2.2.1.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

För att möta klimatförändringarna behöver offentliga aktörer, näringslivet, turistföretag, intresseföreningar, forskningsinstitutioner och offentlig förvaltning analysera hur deras verksamheter påverkas av ett förändrat klimat. Nästa steg blir att ta fram gränsöverskridande risk- och handlingsplaner för hur deras verksamheter ska kunna bli mer robusta och identifiera vilka nya möjligheter som kan skapas av dessa förändrade förutsättningar.

- Nätverkande, utbyte av arbetsmetoder, framtagande av underlag och hur man arbetar över sektors- och myndighetsgränser kring klimatanpassning.

- För att skapa konkurrenskraft hos näringslivet i ett förändrat klimat kommer det bli nödvändigt att titta på hur klimatförändringarna påverkar företagen och deras leverantörskedjor, och inkludera detta i företagets riskanalyser.

- Skog- och jordbruk är en viktig del av programområdets näringsliv. Gränsregionen behöver främja en skogs- och jordskötsel som minskar risk för skogsbrand, ras och skredhändelser. Här finns erfarenheter från innevarande period som kan byggas vidare på.

- Skogsnäringsens försäkringsmöjligheter kan förändras i ett förändrat klimat. Allt fler klimatrisker definieras inte längre som oförutsägbara händelser. För att minska den ekonomiska förlusten vid händelse av till exempel brand och översvämningar kommer det bli avgörande att analysera vilka typer av åtgärder som behövs för att skapa motståndskraft.

- Kontinuitet och långsiktighet är viktigt för att skapa en motståndskraft inför ett förändrat klimat. Nätverk mellan svenska och norska organisationer som har som syfte att lyfta frågorna på en hög nivå och utbyta erfarenhet skulle bidra till bättre motståndskraft och inte minst konkurrenskraft.

- Gränsregionen kan lära av hur man i våra respektive länder använder sig av klimatinformation från våra meteorologiska institut, hur detta tillgängliggörs och hur det sedan används på lokal nivå.

- Arbeta fram gemensamma underlag som rör ras, skred, erosion, snölast, snösmältning, påverkan på vattendrag och andra faktorer i samband med exploatering i gränsregionerna.

- Det finns behov av att tänka i termer av grön infrastruktur för att skydda natur och biologisk mångfald, då dessa inte respekterar lands- och kommungränser, och där samverkan är avgörande för att nå framgång.

- Projekt som berör en klimatanpassad strategisk räddningstjänst, för att hantera ras- och skredolyckor och andra typer av olyckor. Här finns potential att involvera kompetens- och forskningsmiljöer. Genom att få med det långa tidsperspektivet och klimatförändringarnas påverkan kan aktörer i gränsregionen lära av varandra. Speciellt är användning av ny teknik som VR/AI/AR/simuleringsteknik viktig.

- Svenska och norska organisationer kan samarbeta för att uppnå bättre förberedelse gentemot konsekvenserna av klimatförändringar. Som resultat av detta blir samhället mindre sårbart mot klimatförändringar och höjer konkurrenskraften för lokala företag på längre sikt.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

EU har i den gröna given inte tagit upp klimatanpassning som ett område, men det är aviserat i den att en separat strategi för klimatanpassning kommer att tas fram. Därav är arbetet med klimatanpassning ett viktigt framtidsområde.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljösmål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning

(<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

Svenska och norska organisationer kan samarbeta för att vara bättre förberedda för konsekvenserna av klimatförändringar. Som resultat av detta blir samhället mindre sårbart mot klimatförändringar och höjer konkurrenskraften för lokala företag på längre sikt.

2.2.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID [5]	Indikator	Måttenhet [255]	Delmål (2024) [200]	Slutmål (2029) [200]
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:4	RCO 01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	8	40
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:4	RCO 04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	8	40
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta	SO2:4	RCO 83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	Strategier	1	4

klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi								
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:4	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	28	140		

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttet	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentar
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:4	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	Strategier	0	2021	4	Förvaltande myndighets rapporter i gssystem	Ny indikator. Se metod-dokumentet. Indikatorn är kopplad till RCO83
En grönare gräns	SO2:4	RCR84	Organisationer som samarbetar över	Organisationer	0	2021	70	Förvaltande myndighets	Ny indikator. Se metod-dokumentet

region med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokus erad på cirkulär ekonomi			gränserna efter avslutat projekt					rapporterin gssystem	Indikatorn är kopplad till RCO87

2.2.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Mottagare av vinsterna av projekten är befolkningen i stort, vilka lever i områden som kommer att drabbas av allt större klimatrelaterade händelser framöver, samt företag som överväger etablering eller vill klimatsäkra sina verksamheter.

Stödmottagare

Deltagande organisationer i projekt är främst regioner och fylken, länsstyrelser, kommuner och högre utbildningsorganisationer, civilsamhället samt små- och mellanstora företag. Det finns mycket förarbete gjort men idag saknas samarbetsförmåga för att vidareutveckla beredskapen och gemensamt höja kunskapen. Det bedöms vara mycket hög genomförbarhet med avseende på den typ av projekt som är beskrivna ovan.

2.2.1.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.2.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.2.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:4	58	529 437
2	ERUF	SO2:4	59	513 866
2	ERUF	SO2:4	60	513 866

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:4	1	1 557 169

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:4	33	1 557 169

2.2.2. Specifikt mål SO2:6: Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi

2.2.2.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Cirkulär ekonomi bryter det linjära tänkandet och går bortom sektorbaserade åtgärder mot mer integrerade tillvägagångssätt och handlingar. För att ställa om behöver fokus vara att vidta åtgärder som ökar företagets incitament och förmåga till innovativa cirkulära affärsmodellerr som bland annat innebär att sälja både funktioner och tjänster. I en cirkulär ekonomi kan företagen producera produkter med längre livslängd som går att återanvända.

Det finns ett betydande gränsöverskridande mervärde i att se till att cirkulär ekonomi kan stödja och utveckla bioekonomi, inklusive olika aspekter av digitalisering för att upptäcka nya produkter och förbättra logistik och tjänster. Cirkulär ekonomi uppmuntrar projektutveckling genom ekologisk och social hållbarhet och kräver att projekt bygger på varandra och ansluter till varandra på nya sätt.

Det behövs projekt vars syfte är att påverka attityder, regler och riktlinjerna för den offentliga upphandlingen i rätt riktning, vilket ger det gröna näringslivet en konkurrensfördel och stärker den inhemska marknaden för cirkulär ekonomi. Privat och offentlig konsumtion och efterfråg på cirkulära material, produkter, tjänster och digitala alternativ kan bidra till omställningen till en cirkulär ekonomi.

Det är önskvärt att gränsregionen vid programmets slut har höga krav avseende cirkulär ekonomi. Gränsområdet ska ha en stor inhemsk marknad för branscher som exporterar lösningar för cirkulär ekonomi till hela världen.

Det finns skillnader avseende lagar och regleringar mellan Norge och Sverige. Kartläggning och förslag på hur begränsande regleringar kan ändras är viktiga komponenter för att harmonisera förutsättningarna i de två länderna. Nord Regio-rapporten bekräftar att det finns stora möjligheter inom cirkulär ekonomi i Interreg Sverige-Norgeprogrammet

Projekten inom detta fokusområde kan:

- Skapa möjligheter för gemensamma regler mellan Norge och Sverige som bidrar till att företag byter till cirkulära affärsmodeller. Gemensamma regler kan införas genom att påverka nationella myndigheter för att ändra lagar och förordningar.
- Implementera gränsöverskridande certifieringar på regional nivå såsom "Environmental Lighthouse", "Sustainable Destinations" från Innovation Norge, Svanen, ISO14001 och EMAS. Mycket av arbetet handlar om att kartlägga olika typer av företag och produkter så att lagar eller certifikat är korrekta.
- Utveckla gränsöverskridande utbildningsprogram inom cirkulär ekonomi.
- Arbeta med gränsöverskridande kartläggning, kompetensutveckling och främjande av offentlig upphandling som bidrar till en cirkulär ekonomi. Förankring i kommunerna är särskilt viktigt.
- Involvera offentliga organisationer som samarbetar över gränser med industrin för att genomföra offentliga upphandlingar som sporrar cirkulär- och delningsekonomiska lösningar hos företagen.
- Ta fram lösningar tillsammans med företag inom olika områden, t.ex. turismsektorn, som bidrar till att gränsöverskridande cirkulära modeller stärks och att invånare och turister kan ta till sig nya beteendemönster.

Insatserna ska ligga inom tre områden:

- Påverka designen på produkter då 80% av en produkts miljöpåverkan bestäms i designfasen. Det gränsregionala mervärdet ligger i styrkan att skapa förutsättningar att genomföra gemensamma projekt där fokus ligger på att förbättra livslängd, återanvändningsmöjlighet av produkter etc., samt att produkters innehåll av återvunnet material ökar och att det är möjligt att återvinna materialet på ett bra sätt. Användningen av engångsprodukter ska begränsas och planerat slitage och åldrande hos produkter måste motverkas.
- Konsumentinformation är viktig för att ge möjlighet att förstå produktens livscykelkostnader- och påverkan. Det vill säga information om livslängd och tillgång till reparationstjänster, reservdelar och reparationsinstruktioner. Genom att ha tillgång till denna information kan konsumenterna välja

de mest miljövänliga produkterna. Utifrån den höga gränshandeln är bland annat det gränsregionala mervärdet i att göra konsumentinformationen på vardera sida gränsen förståelig för målgrupperna.

- Cirkularitet i produktionsprocesser kan ge betydande material- och energibesparingar. Detta kan göras genom att alltid använda de bästa teknikerna, förenkla industriell symbios genom effektiva rapporterings- och certifieringssystem, stödja en hållbar och cirkulär biobaserad sektor, använda digitala tekniker för att spåra och kartlägga resurser och främja användningen av gröna tekniker genom ett tillförlitligt system för verifiering. Gränsöverskridande mervärde kan handla om att jobba med att anpassa lagar regler, certifieringar och policys så att de främjar cirkularitet i produktionsprocesserna.

- Av betydelse i gränsregionen är bioekonomi och andra aspekter av den cirkulära ekonomin. Detta kan bland annat innefatta gränsöverskridande utveckling av, exempelvis, följande varor och tjänster: elektronik, batterier, förpackningar, plast, textilier, byggmaterial och livsmedel, transport och distribution av varor.

- Genom programområdet löper flera betydande transportkorridorer som kan ha betydelse för den cirkulära ekonomins fortsatta utveckling, särskilt gällande bioekonomi och nyttjande av avfall som resurs.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Detta specifika mål är tydligt kopplat till EU:s Territoriella agenda, EU:s Gröna given samt EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljömål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

På kort sikt ska programmet bidra till att andelen sorterat och återvunnet avfall ökar. Det ska även leda till att mer avfall återanvänds används som råvaror. Fler företag och individer ska ha ökad kunskap om cirkularitet och fler företag i programområdet ser de cirkulära lösningarna som en del av sina processer.

På längre sikt ser företagen det som en naturlig del av sitt entreprenörskap och arbetssätt att arbeta utifrån ett hållbarhetsperspektiv med alla tre dimensioner som utgångspunkt, dvs ekonomisk, miljömässig och socialt.

2.2.2.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID [5]	Indikator	Måttenhet [255]	Delmål (2024) [200]	Slutmål (2029) [200]
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:6	RCO01	Företag som får stöd (fördelade per små, medelstora, stora företag)	Företag	165	825
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:6	RCO 02	Företag som får stöd genom bidrag	Företag	33	165
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:6	RCO 04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	132	660
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:6	RCO87	Organisations cooperating across border	Organisationer	180	900

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttet	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En grönare gränsregion med motståndskraft att möta klimatförändringar och fokuserad på cirkulär ekonomi	SO2:6	RCR84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	450	Förvaltande myndighets rapporteringssystem	Ny indikator. Se metod-dokument . Indikatorn är kopplad till RCO87.

2.2.2.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Målgrupper för insatserna är till exempel små och medelstora företag, högskolor, universitet, företagsorganisationer, produktionsföretag med material som insatsvara, arkitekter, industridesigners, designskolor och aktörer inom avfallshantering.

Stödmottagare

Stödmottagare kommer främst att vara fylkeskommuner, regioner, statsadministratören i fylkena och länsstyrelser. Industri- och företagsorganisationer, universitet, högskolor och andra kompetensmiljöer kan vara projektaktörer. Enskilda företag kan delta i projekt för att bidra med kunskap om hur produktionsmetoder ser ut idag och belysa cirkulära produktionsmetoders potential.

2.2.2.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.2.2.5. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000]

2.2.2.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:6	67	441 198
2	ERUF	PO2:6	71	1 323 593
2	ERUF	SO2:6	75	7 059 165

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:6	1	8 823 956

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
2	ERUF	SO2:6	33	8 823 956

2.3. EN MER SOCIAL GRÄNSREGION MED GEMENSAM ARBETSMARKNAD, LIVSLÅNGT LÄRANDE OCH FOKUS PÅ KULTUR- OCH BESÖKSNÄRINGAR

Referens: artikel 17.3 d

Textfält: [300]

2.3.1. Specifikt mål SO4:1 Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin

Textfält: [300]

Referens: artikel 17.3 e

2.3.1.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Trots att den fria rörligheten sedan länge är en självklarhet mellan Sverige och Norge kvarstår vissa hinder för att obehindrat kunna söka arbete över landsgränsen. Hindren kan vara juridiska, ekonomiska och administrativa gränshinder, dyra och omständliga transportvägar, skillnader i utbildningssystem och validering av kompetens.

Covid-19 pandemin har inneburit ytterligare utmaningar för den gränsöverskridande arbetsmarknaden och det är osäkert hur länge effekterna av nedstängningen kommer vara kännbara. Pandemin har medfört socioekonomiska effekter i hela det gränsöverskridande programområdet och har också avslöjat ojämlikheter i samhället, då invandrare och etniska minoritetsgrupper har drabbats. Interreg Sverige-Norge-programmet har potential att medverka till att lösa några av dessa utmaningar genom gränsöverskridande samarbete.

I de delar av programgeografin, där arbetsmarknaden är mer begränsad, är ökad tillgång på arbete avgörande för att individer ska vilja bosätta sig där. Detta gäller speciellt för personer som precis är på väg att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden. Till år 2030 vill programmet bidra till att arbetsmarknaden på bägge sidor gränsen tydligare kopplats samman. En sådan utveckling kommer att leda till ökad trygghet och stabilitet för invånarna i hela programområdet.

Förväntningarna på projekt inom detta specifika mål är att öka samarbetet mellan privata och offentliga arbetsgivare. En annan förväntning är att projekten verkar för en mer jämställd och jämlik arbetsmarknad. Detta skapar gränsöverskridande flexibilitet, stärker gränsöverskridande rådgivande organ och utvecklar och bevarar rätt kompetens. Det kan innebära projekt som fokuserar på företagsrådgivning, insatser för gränsöverskridande affärs- och industrinätverk och gränsöverskridande samarbete mellan skola och arbetsmarknad.

Exempelvis:

- Projekt som skapar gränsöverskridande arenor som matchar arbetsgivare och arbetssökande.
- Projekt som åskådliggör möjliga sysselsättningar på vardera sidan av gränsen.
- Projekt som påvisar bristyrken och utbildningsmöjligheter på båda sidor av gränsen.
- Projekt som harmoniserar certifieringssystem, vilka annars kan fungera som gränshinder.
- Projekt som mobiliserar arbetssökande till besöksnäringen och andra gränsöverskridande näringar.
- Projekt som stärker arbetsmarknadens effektivitet och tillgängligheten av kvalitetsarbeten genom utveckling av sociala innovationer och social infrastruktur.
- Projekt som utvecklar det gränsöverskridande samarbetet för att bättre kunna attrahera kvalificerad arbetskraft.
- Projekt som främjar en mer jämställd och jämlik arbetsmarknad.
- Projekt som innehåller sysselsättningsåtgärder som leder till anställningsbarhet. Exempelvis åtgärder som riktar sig till arbetssökande, men också åtgärder för ungdomar, minoritetsgrupper, utrikesfödda, funktionsnedsatta och andra grupper som kan ha särskilda behov.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljömål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning

(<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

På kort sikt ska programmet bidra till att fler anställda inom offentlig sektor och företag erbjuds kompetensutveckling. Fler deltagare i gränsöverskridande mobilitetsinitiativ och att ett större antal arbetssökande nyttjar gränsöverskridande rekryteringstjänster.

På lång sikt leder det till en bättre matchning på arbetsmarknaden och fler personer i sysselsättning. Bättre kompetensmatchning leder även till ökat antal invånare i gränsregionen, vilket också kan utveckla pendlingsmöjligheterna.

2.3.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID [5]	Indikator	Måttenhet [255]	Delmål (2024) [200]	Slutmål (2029) [200]
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:1	RCO01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	11	55
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:1	RCO 04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	11	55
En mer social gränsregion med gemensam	SO4:1	RCO116	Gemensamt utarbetade lösningar	Lösningar	1	7

arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar								
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:1	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	4	65		

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mått	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:1	RCR 84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	85	Förvaltande myndighets rapporterings system	Se metoddokument
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-	SO4:1	RCR 104	Lösningar som anammats eller utökats av organisationer	Lösningar	0	2021	6	Förvaltande myndighets rapporterings system	Se metoddokument

och besöksningar									

2.3.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Målgrupper för projektens resultat är arbetssökande i allmänhet, och främst unga som står i begrepp att söka arbete. Fokus bör även vara på högutbildade så att mångfalden av kompetens i regionen ökar, vilket i sin tur förbättrar de sociala likheterna mellan landsbygd och stadsområden.

Inkludering av utrikes födda är också prioriterat. Ytterligare en målgrupp är arbetsgivare som söker kompetens.

Stödmottagare

Relevanta stödmottagare kan vara kommuner, gränskommittéer, rekryteringsföretag och andra aktörer som arbetar med sysselsättning.

2.3.1.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.3.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.3.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:1	140	1 393 256

3	ERUF	SO4:1	141	1 393 256
---	------	-------	-----	-----------

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:1	1	2 786 513

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:1	33	2 786 513

Specifikt mål SO4:2 Förbättra lika tillgång till inkluderande tjänster av god kvalitet inom utbildning och livslångt lärande genom att utveckla tillgänglig infrastruktur, även genom att främja resiliens för distansutbildning och onlinekurser

Textfält: [300]

2.3.1.7. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Gränsregionen står inför ett antal utmaningar. Den relativt låga utbildningsnivån, den låga sysselsättningsgraden och bristen på arbetskraft med relevant kompetens, liksom svårigheterna avseende kompetensmatchning, indikerar att det kan finnas utmaningar i fråga om framtida kompetensförsörjning. Den snabbt föränderliga arbetsmarknaden är också en tydlig utmaning. Kartläggning behövs för att tydliggöra vilken kompetens det är brist på, vilken utbildning det finns potential/behov av och i vilka demografiska grupper det är möjligt att öka sysselsättningsgraden.

Gemensamma regelverk och metoder, till exempel för certifiering, matchning och validering, behövs för att främja den gränsöverskridande arbetsmarknaden. I vissa enskilda regioner är befolkningsunderlaget alltför litet, särskilt de rurala områdena, för att kunna tillhandahålla ett välfungerande och livslångt utbildningssystem för alla. Interreg Sverige-Norge-programmet har potential att hjälpa till att lösa några av dessa utmaningar genom gränsöverskridande samarbete.

Kravet på utbildning för gymnasieelever blir allt högre och det blir därmed svårare för lärare att bedriva undervisning inom flera ämnesområden. I skolor där det finns få elever och få lärare blir det en utmaning att upprätthålla en hållbar och tillfredsställande undervisning. Det resulterar också i mindre flexibilitet för frånvaro av enskilda lärare. Det kan dessutom leda till en svag kompetensmiljö inom ämnesområden, vilket leder till att lärare ges få möjligheter att utvecklas.

Programmet stödjer insatser för projekt med olika lösningar som kan motverka detta.

- I gymnasieskolan ska eleverna specialisera sig. Bristande elevunderlag kan leda till att vissa ämnesområden måste utgå, vilket minskar möjligheterna till specialisering och valmöjligheter. Samarbeten över gränsen kan leda till att skolorna erbjuder fler ämnesområden, vilket ger fler valmöjligheter för studenterna och färre som flyttar från regionerna. På samma sätt finns det möjligheter för att öka utbudet av praktik över gränsen.

- Även om utrikesfödda beskrivs som en homogen grupp i många sammanhang har de mycket olika utbildningsbehov. Detta gäller särskilt i modersmålsundervisningen. Även i stora skolor är det en utmaning att hitta lärare som täcker alla språk. Inom detta område finns det ett stort behov av att hitta gemensamma lösningar.

- Vidareutbildning måste ofta slutföras samtidigt som en person har ett fast jobb. Om en fortbildning ges på annan ort som innebär lång resväg för den studerande kan detta innebära komplikationer. Samtidigt måste fortbildning vara relevant för den lokala miljön. Projekt inom gränsområdet som arbetar med lösningar för detta, ligger inom det specifika målet.

- Det är viktigt att masterprogram är anpassade till relevanta utvecklingsområden i regionerna. I vissa fall kan underlaget vara för litet på ena sidan gränsen för att erbjuda sådana masterprogram. Gränsöverskridande masterprogram möjliggör kopplingar till lokala företag och organisationer.

- Gemensamma “studiesatelliter” kopplade till universitetet kan göra det möjligt att en större andel studier kan bedrivas hemifrån. Sådana studiesatelliter kräver dock ett relevant underlag av studenter, vilket kan uppnås genom gränsöverskridande samarbete.
- Relevanta projekt kan vara inom kollektivtrafik för att studenter ska kunna resa till studieorten.
- Projekten kan också innebära kartläggning och testning av gemensam digital infrastruktur mellan lärosäten.
- Samordnad kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom besöksnäringen och kulturarvssektorn.
- Kartläggning av utbildningsnivåer, kompetensbehov på arbetsmarknaden och möjligheter för att öka sysselsättningsgraden i gränsområdet.
- Öka tillgången till inkluderande och kvalitetssäkrad utbildning och strukturer för livslångt lärande. Detta innebär robusta och flexibla lösningar genom exempelvis digital distansutbildning och praktikplatser.
- Projekt som bidrar till mer rörlighet och utbyten genom bland annat fler trainee- och lärlingsplatser, examensjobb och doktorander i ett gränsöverskridande perspektiv.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljö mål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

På kort sikt ska programmet bidra till fler möjligheter till kompetensutveckling, att en större andel individer kommer i arbete, att fler individer går vidare till högre utbildning.

På längre sikt leder det till att färre flyttar från programområdet och att andelen individer i utanförskap minskar.

2.3.1.8. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID [5]	Indikator	Måttenhet [255]	Delmål (2024) [200]	Slutmål (2029) [200]
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:2	RCO01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	3	14
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:2	RCO04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	3	14
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:2	RCO85	Deltaganden i gemensamma utbildningsprogram	Deltagande	20	120
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:2	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	8	38

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenheter	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskällor	Kommentarer
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	SO4: 2	RCR 81	Slutföranden av gemensamma utbildningsprogram	Deltagare	0	2021	120	Förvaltande myndighets rapporteringssystem	Se metoddokument
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur- och besöksnäringar	SO4: 2	RCR 84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	13	Förvaltande myndighets rapporteringssystem	Se metoddokument

2.3.1.9. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Målgrupperna för stöden är individer i gränsregionen.

Stödmottagare

Stödmottagare i projekten kommer främst att vara utbildningsinstitutioner. Det vill säga staten, regionerna och kommunerna. Det kommer också att vara relevant att ha projekt ledda av

utbildningscenter och branschorganisationer. Dessutom kommer ansvariga för arbetsmarknadsåtgärder att vara viktiga aktörer.

2.3.1.10. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.3.1.11. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] nej

2.3.1.12. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:2	146	208 988
3	ERUF	SO4:2	149	208 988
3	ERUF	SO4:2	150	278 651
3	ERUF	SO4:2	151	696 628

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:2	1	1 393 256

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:2	33	1 393 256

2.3.2. Specifikt mål SO4:6 Främja kulturens och den hållbara turismens roll i ekonomisk utveckling, social delaktighet och social innovation

Textfält: [300]

2.3.2.1. Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Programmets primära avsikt med politiskt mål 4, Ett mer socialt Europa, är att minska skillnaderna mellan stad och landsbygd inom programområdet, vars geografi präglas av stora landsbygdsområden som i vissa fall karaktäriseras av en svag näringslivsstruktur. Flera av dessa områden besitter stora natur- och kulturreсурser som har stort värde för kultur- och besöksnäringen. En viktig utmaning är på att på bästa sätt nyttja dessa resurser i syfte att stärka näringslivsstrukturen på landsbygden.

En direkt konsekvens av pandemin är den stora nedgången av internationell turism. Restriktionerna har i perioder även inneburit hinder för nationella och regionala besök. Resandet till populära nationella destinationer har i perioder begränsats till resande inom hemkommunen för t ex inköp. Besökare har därmed inte kunnat ta del av näringslivets utbud. Begränsningar i möjlighet till övernattning, servering och annan ordnad besöksnäring har drabbat näringslivet hårt. Flera områden i programmets geografi har turism som en väsentlig del av näringslivsstrukturen och har således ett stort behov av återhämtning efter pandemin. Kulturnäringen har också drabbats hårt då möjligheten att anordna publika evenemang varit nästintill obefintlig.

Besöksnäringen på landsbygden är ofta kopplad till naturtillgångar som fjäll, skog och vatten. Tillgången till museum, nöjesparker, skidanläggningar och liknande har begränsats av restriktioner. Många har därför sökt sig ut till naturen. Pandemin har utifrån detta resulterat i nya resetrender inom naturturismen, vilket ökat belastningen på vissa besöksmål. Även om pandemin avtar ser denna trend ut att hålla i sig och den ökade belastningen på dessa naturresurser belyser behovet av fokus på hållbarhet. "Orörd" natur är nu i ännu högre utsträckning än tidigare utgångspunkten för turismen, det är viktigt att denna tas om hand på ett hållbart sätt.

Trenden med en ökad publik tillströmning till programgeografins naturområden förutsätter innovativa arbetssätt som kopplar samman näringslivet och turismen. Hotell, restauranger, pubar och köpcentrum är inte nödvändigtvis belägna där framtida turister vill spendera sina pengar. Detta innebär att kultur- och besöksnäringen måste utveckla sina samarbetsformer för att det lokala näringslivet och lokalsamhällena ska kunna utvecklas ytterligare

För att skapa gränsöverskridande mervärde är det viktigt att främja nätverk för kultur och kreativa näringar samt besöksnäring som omfattar organisationer och verksamheter på båda sidor om gränsen. Insatserna kan utgöras av:

- Idéutformning, utveckling och förankring av strategiarbete, nya affärsmodeller till produktutveckling och genomförande av åtgärder.
- Genom gemensamma planer och strategier kan turistmål erbjuda ett bredare innehåll. De kan även bidra till att bygga platsvarumärken där små attraktioner har en plats även utan boende eller "heldagsupplevelser". Samarbete kan bidra med produktkoncept, marknadsföring och internationalisering. Genom att ha en omfattande plan för kompletterande destinationsattraktioner kommer programmet att kunna stödja destinationsutveckling.

- Programmet kommer att kunna stödja uppstart och vidareutveckling av strategiska evenemang. Det vill säga händelser som är kopplade till regionens utveckling och som lockar turism och affärsutveckling bortom själva evenemanget. Dessa bör vara fleråriga evenemang som inkluderar näringsliv, kulturindustri och/eller föreningar.
- Kompetensutveckling som hjälper till att inkludera fler människor i kultur-, kreativ- och turism-besöksnäringen kan stödjas. Det kan vara utbildning för att starta företag, men också kompetensutveckling inom områden där det finns tydliga behov och som passar in i en gemensam gränsöverskridande strategi. Exempel kan vara utbildning för guidentjänster och hantverksmetoder.
- Innovation relaterad till kultur, kreativa industrier och turism kan stödjas inom detta specifika mål. Innovation kan även vara en vidareutveckling av idéer. Programmet kan stöja satsningar som fokuserar på lokal mat /matproduktion.
- Med tanke på den sårbarhet hos kultur och kreativa näringar samt turism- och besöksnäringar, som blivit tydlig under pandemin, kommer programmet att stödja innovativa åtgärder som ökar tillgängligheten. Först och främst är fokus på digital tillgänglighet, men också andra former av tillgänglighet som kan klassas som hållbara.F

Det kommer också att vara möjligt att ge stöd till åtgärder där avsikten är att undvika slitage och för högt tryck på naturresurser orsakade av turism. Såsom att skapa planer och genomföra åtgärder för hållbarhet.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling baserad på Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika viktiga och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet mellan könen, integration och icke-diskriminering är integrerade i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och och miljömål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekt på kort och lång sikt

Önskade effekter är tillväxt och hållbarhet i branscher kring kultur, kreativitet och turism.

Åtgärdernas viktigaste effekt är att skydda och öka turismen på landsbygden och samtidigt upprätthålla hållbarhet inom natur- och kulturarv. Målet är att kultur, kreativa näringar och turism-besöksnäring ska kunna bidra till ett rikt näringsliv på landsbygden, vilket i sin tur leder till en bra social modell och attraktiva boendemiljöer.

Det är också önskvärt att besöksnäringens struktur diversifieras. Detta gör regionerna mindre sårbara för säsongsvariationer och oförutsedda händelser som pandemin. Dessutom är det önskvärt att kultur och kreativa näringar samt besöksnäringen utvecklas över tid, blir bärkraftiga och utvecklas på ett hållbart sätt.

På lång sikt är det särskilt viktigt att all användning av natur- och kulturarv blir hållbar så att den kan nyttjas av generationer framöver.

2.3.2.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID [5]	Indikator	Måttenhet [255]	Delmål (2024) [200]	Slutmål (2029) [200]
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCO01	Företag som får stöd (fördelade per mikroföretag, små, medelstora, stora företag)	Företag	86	430
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCO02	Företag som får stöd genom bidrag	Företag	69	344
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCO04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	17	86

En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCO77	Antal kulturplatser och turistmål som får stöd*	Besöksmål	8	40
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCO 87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	90	470

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måtnhet	Utgångsvärde	Referensår	Slutår (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En mer social gränsregion med gemensam arbetsmarknad, livslångt lärande och fokus på kultur-och besöksnäringar	SO4:6	RCR 84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	215	Förvaltande myndighets rapporter i gssystem	Se metoddokument

2.3.2.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper

Målgrupper är näringsliv och andra aktörer inom kultur och kreativa näringar samt besöksnäring.

Stödmottagare

Programmet ser främst att kultur- och besöksnäringsoorganisationer är sökanden inom detta specifika mål. Det är dock helt öppet för aktörer som kommuner, evenemangsorganisationer, ideella organisationer, affärsorganisationer (branscher), museer och kulturella kluster. Det är viktigt att näringslivet är involverat som partner eller som målgrupp.

2.3.2.4. *Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg*

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.3.2.5. *Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor*

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.3.2.6. *Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention*

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:6	021	1 021 721
3	ERUF	SO4:6	166	1 788 012
3	ERUF	SO4:6	167	2 298 873

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:6	1	5 108 606

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
3	ERUF	SO4:6	33	5 108 606

2.4. EN STARKARE GRÄNSREGION MED ÖKAD SAMARBETSKAPACITET

Referens: artikel 17.3 d

Textfält: [300]

2.4.1. Specifikt mål ISO1:6 Andra aktiviteter för att stödja bättre styrning genom samarbete

Textfält: [300]

Referens: artikel 17.3 e

2.4.1.1. *Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier*

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Textfält [7 000]

Inom ISO1 ska programmet stärka de lokala och regionala aktörernas institutionella kapacitet och samarbetsförmåga. Programmet ska skapa förutsättningar för att utveckla gemensamma strategier där dessa saknas samt att bättre nyttja gränsregionens samlade kompetens och tillgångar. Arbeta med förbättrad flernivåstyrelse och ökad institutionell kapacitet inom programmet kommer inte bara bidra till ett bättre samarbete mellan myndigheter, organisationer, kommuner, företag, föreningar och individer i gränsregionen, utan också till att säkerställa långsiktiga effekter av programmets insatser. ISO1 fokuserar även på frågor gällande styrning för ett effektivare samarbete inom gränsregionen.

Samarbetet över gränserna förutsätter en långsiktighet baserad på tillit och gemensam syn på gränsöverskridande frågor. Inom det specifika målet främjas projekt som identifierar juridiska och administrativa hinder, utvecklar processer och samarbetsformer för att eliminera gränshinder och som nyttjar gränsregionernas samlade kompetens för att skapa attraktivitet där "small places matter", alltså för att visa att engagemang på såväl landsbygd som i tätort har betydelse. Även arbetssätt och metoder för att utveckla gränsöverskridande planer och strategier i linje med EU:s Territoriella agenda främjas.

Tanken med att arbeta utifrån detta Interregmål är att programmet vill främja projekt och insatser på såväl lokal som regional nivå. ISO1 möjliggör att ha två perspektiv i beaktande i projekt och insatser: både ett «nerifrån och upp» perspektiv och ett «uppifrån och ner»- perspektiv. Med det menas att man på lokal nivå kan identifiera behov som tas om hand på den regionala nivån. Och på regional nivå kan man identifiera hinder och möjligheter som man kan arbeta med för att skapa bättre förutsättningar att bedriva utvecklingsarbetet på lokal nivå. På den lokala nivån har exempelvis föreningar, kommuner och företag möjligheter att samarbeta i projekt som bidrar till att

skapa engagemang, hitta nya sätt att samarbeta och öka tilliten dem emellan, s k «people-to people» projekt. På den regionala nivån kan det handla om gränsöverskridande projekt mellan myndigheter och institutioner som identifierar och eliminerar hinder på regional och lokal nivå med syfte att ge invånare i samhälle och näringsliv möjligheter att på ett enklare sätt kunna bedriva utvecklingsarbete tillsammans över kommun-, region- och landsgränserna.

Projekt som kan stödjas är bland annat:

- Etablera metoder för lokal platsutveckling i dialog mellan kommuner, näringsliv och det civila samhället.
- Bygga institutionell kapacitet bland myndigheter på alla nivåer för att tillsammans bemöta de gränsregionala behoven och utmaningarna kopplat till EU:s Territoriella agenda.
- Samla in gränsöverskridande data för statistisk bearbetning.
- Tillitskapande arrangemang genom «people-to-people» samarbete.
- Identifiera avsaknad av service och tjänster i programområdet.
- Arbeta för gränsöverskridande samarbeten inom exempelvis infrastruktur, transporter och lösningar för energisystem.

Hållbarhet

I enlighet med uppdraget för programskrivningen ska programmets insatser bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030. De tre dimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. De sociala hållbarhetsaspekterna, jämställdhet, integration och icke diskriminering integreras i förberedelserna och genomförandet samt i uppföljningen av programmet.

Interreg Sverige-Norge stödjer projekt som respekterar klimat- och miljömål och som inte skadar den biologiska mångfalden i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020. Programmets särskilda mål har därför bedömts vara förenliga med Do No Significant Harm-principen (DNSH), eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ påverkan på de områden som principen avser, vilket framkommer i programmets miljökonsekvensbeskrivning (<https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/eu-program-2021-2027/interreg-sverige-norge>).

Effekter på kort och lång sikt

Insatserna i programmet ska leda till att förbättra samarbetet i styrning/governance mellan olika sektorer genom att ta fram nya gemensamma strategier som möjliggör borttagande av gränshinder för samarbete. “State-of-the-art”- projekt ska leda till att aktörer i gränsregionen etablerar nya samarbetsformer som bidrar till knyta ihop gränsregionens tätorter, näringslivsstruktur, turism, kompetensarbete, natur- och kulturarv, och skapar social trygghet.

På lång sikt ska förändringar i regelverk och fastslagande av ramverk leda till hållbara samarbeten mellan nyckelaktörer, vilket underlättar genomförande, effekter och nytta av samarbetsprojekten.

2.4.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2: Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenhet	Delmål (2024)	Slutmål (2029)
		[5]		[255]	[200]	[200]
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCO 01	Företag som får stöd (fördelade per mikro företag, små, medelstora, stora företag)	Företag	80	400
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCO 04	Företag som får icke-ekonomiskt stöd	Företag	80	400
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCO 81	Deltaganden i gemensamma gränsöverskridande åtgärder	Deltagande	3000	15000
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCO 87	Organisationer som samarbetar över gränserna	Organisationer	100	500

Tabell 3: Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Referensår	Slutmål (2029)	Uppgiftskälla	Kommentarer
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCR 79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	Gemensam strategi/handlingsplan	0	2021	15	Förvaltningsmyndighets rapporteringssystem	Se metoddokument och utvärdering av Övervakningskommittén
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCR 84	Organisationer som samarbetar över gränserna efter avslutat projekt	Organisationer	0	2021	300	Förvaltningsmyndighets rapporteringssystem	Se metoddokument och utvärdering av Övervakningskommittén
En starkare gränsregion med ökad samarbetskapacitet	ISO1:6	RCR 85	Deltaganden i gränsöverskridande gemensamma åtgärder efter avslutat projekt	Deltagande	0	2021	500	Förvaltningsmyndighets rapporteringssystem	Se metoddokument och utvärdering av Övervakningskommittén

2.4.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii, artikel 17.9 c iv

Textfält [7 000]

Målgrupper för framtida projekt

Alla invånare i gränsregionen.

Stödmottagare

Regionala myndigheter, kommuner, lokalt näringsliv, civilsamhället, utbildningsorganisationer, kluster och branschorganisationer.

2.4.1.4. Uppgift om de särskilda målterritorierna, inklusive planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Textfält [7 000] Nej

2.4.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument=finansieringskällor

Referens: artikel 17.3 e v

Textfält [7 000] Nej

2.4.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4: Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
4	Eruf	ISO1:6	173	4 261 725

Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
4	Eruf	ISO1:6	1	4 261 725

Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering nr	Fond	Specifikt mål	Kod	Belopp (EUR)
4	Eruf	ISO1:6	33	4 261 725

3. FINANSIERINGSPLAN

Referens: artikel 17.3 f

3.1. ANSLAG PER ÅR

Referens: artikel 17.3 g i, artikel 17.4 a–d

Tabell 7

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Eruf (målet Territoriellt samarbete)	2300000	3300000	4300000	8500000	9400000	9600000	9600000	47000 000
Gränsöverskridande samarbete med stöd av IPA III ⁽¹⁾								
Gränsöverskridande samarbete med stöd av NDICI ⁽¹⁾								
IPA III ⁽²⁾								
NDICI ⁽²⁾								
ULT-programmet ⁽³⁾								
Interregfonderna ⁽⁴⁾								
Totalt	2300000	3300000	4300000	8500000	9400000	9600000	9600000	47000 000
<p>(1) Interreg A, externt gränsöverskridande samarbete. (2) Interreg B och C. (3) Interreg B, C och D. (4) Eruf, IPA III, NDICI eller ULT-programmet, som ett enda belopp inom Interreg B och C.</p>								

3.2. TOTALA ANSLAG PER FOND OCH NATIONELL MEDFINANSIERING

Referens: artikel 17.3 f ii, artikel 17.4 a–d

Tabell 8

Politiskt mål nr	Prioritering	Fond (i tillämpliga fall)	Beräkningsgrund för EU-stödet (total stödberättigad kostnad eller offentligt bidrag)	EU:s bidrag (a)=(a1)+(a2)	Preliminär uppdelning av EU:s bidrag		Nationellt bidrag (b) = (c) + (d)	Preliminär uppdelning för den nationella motparten		Totalt (e) = (a) + (b)	Medfinansieringsgrad (f) = (a)/(e)	Bidrag från tredjeländer (för kännedom)
					utan tekniskt stöd i enlighet med artikel 27.1 (a1)	för tekniskt stöd i enlighet med artikel 27.1(a2)		Nationellt – offentligt (c)	Nationellt – privat (d)			
PO1	Prioritering 1	Eruf		21 267 500	19 740 000	1 527 500	11 451 731	9 815 769	1 635 962	32 719 231	35%	14 480 000
PO2	Prioritering 2	Eruf		11 162 500	10 340 000	822 500	6 010 577	5 151 923	858 654	17 173 077	35%	7 600 000
PO4	Prioritering 3	Eruf		9 987 500	9 400 000	587 500	5 377 885	5 377 885	-	15 365 385	35%	6 800 000
ISO1	Prioritering4	Eruf		4 582 500	4 230 000	352 500	2 467 500	2 115 000	352 500	7 050 000	35%	3 120 000
	Totalt	Samtliga fonder		47 000 000	43 710 000	3 290 000	25 307 692	22 460 577	2 847 115	72 307 692	35%	32 000 000
		Eruf		47 000 000	43 710 000	3 290 000	25 307 692	22 460 577	2 847 115	72 307 692	35%	32 000 000

4. ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS FÖR ATT INVOLVERA RELEVANTA PROGRAMPARTNER I UTFORMNINGEN AV INTERREGPROGRAMMET OCH PROGRAMPARTNERNAS ROLL I GENOMFÖRANDET, ÖVERVAKNINGEN OCH UTVÄRDERINGEN

Referens: artikel 17.3 g

10 000 tecken

I april 2020 erbjöds Region Värmland att, tillsammans med Region Dalarna, Region Jämtland Härjedalen, Västra Götalandsregionen, Region Västernorrland samt med de norska fylkeskommunerna Innlandet, Viken och Trøndelag samordna utarbetandet av samarbetsprogrammet i enlighet med det programdirektiv som Näringsdepartementet framtagit i dialog med Kommunal- och moderniseringsdepartementet. Länsstyrelsen i Jämtlands län uppdrogs att vara förvaltande myndighet för programmet liksom att bistå Region Värmland i framtagandet av ett programutkast avseende programinnehåll, genomförande, övervakning och utvärdering.

Direktivet angav att ett brett partnerskap skulle involveras i enlighet med Europeiska kommissionens delegerade förordning (AU nr. 240/ 2014) om den europeiska uppförandekoden för partnerskap inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Vidare specificerade direktivet att partnerskapet förväntades omfatta såväl regionala som lokala beslutsfattare liksom aktörer för både offentliga och privata intressen. Direktivet efterfrågade särskilt representanter för följande aktörer:

- Näringslivet
- Arbetsmarknadens parter
- Civilsamhället
- Universitet och högskolor
- Övriga relevanta myndigheter och organisationer

I fråga om särskilda kunskapsområden framhölls att partnerskapet förväntades omfatta kompetenser inom bland annat:

- Miljö
- Jämställdhet mellan kvinnor och män
- Mångfald och integration

I ett tidigt skede koncentrerades arbetet kring en mappningsstudie som framtagits av Nordregio. Studien identifierade ett antal utmaningar som kännetecknade programområdet. Utifrån den sammanställda arbetsgruppen en syntesrapport som låg till grund för ett första

förslag till inriktning. Därtill har en mängd källor, såsom programutvärderingar och regionala strategier använts som utgångspunkter för programskrivningsarbetet.

En arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner med särskild ämneskompetens från varje deltagande region och fylke samt förvaltande myndighet, har svarat för att skriva programmet. Arbetsgruppens har kontinuerligt kommunicerat sina resultat i JPC (Joint Programming Committee) bestående av politiska företrädare för varje region och fylke samt representanter för Näringsdepartementet, norska Kommunal- og Moderniseringsdepartementet samt för Europeiska kommissionen. Det har varit varje tjänstepersons ansvar att inför JPC orientera berörda politiker inom vid varje skede aktuellt område.

En strategisk miljöbedömning (SEA) har genomförts genom WSP i syfte att integrera miljö- och hållbarhetsaspekter i programmet. I enlighet med miljöbalken 6 kap 9 § har samråd hållits under våren, som understrukit programmets fokus på grön och blå omställning.

Miljöbedömningen innehåller ett antal vägledande rekommendationer för kommande projekturval, bland annat avseende miljö- och klimatkriterier. Programmet kommer inte finansiera projekt som anses ha negativ miljö- och klimatpåverkan. WSP anser inte att några förändringar avseende programgeografi eller valda mål är nödvändiga.

Parallellt med programskrivningsarbetet har arbetsgruppen stått i kontinuerlig kontakt med dess partnerskap, som sammansatts utifrån varje deltagande regions och fylkes tolkning av direktivets krav på representation. Således har varje region och fylke bestämt hos vilka aktörer programmet ska förankras. Arbetsgruppen har lagt särskild vikt vid att knyta näringslivet till arbetet. För att involvera privata aktörer har samtliga regioner och fylken förankrat arbetet genom branschkluster och andra organisationer i syfte att nå dessa grupper och tydliggöra vilka aktörer som är potentiella stödmottagare.

Den pågående pandemin har inneburit begränsningar avseende formerna för de aktiviteter som arbetsgruppen genomfört i syfte att förankra programinnehållet. Omständigheterna, varav den stängda gränsen mellan länderna utgör den mest påtagliga, har i någon mening varit av godo då de tydliggjort det fortsatta behovet av gränsregional samverkan.

Då möjligheten till att anordna fysiska möten eller konferenser konstaterades obefintlig arrangerade arbetsgruppen den 15 december ett webbsänt seminarium som behandlade programskrivningsprocessen och arbetsgruppens dåvarande förslag till programinnehåll. Till seminariet inbjöds aktörer från samtliga regioner och fylken som identifierats som viktiga utifrån regionalt utvecklingshänseende och direktivets anvisningar. Seminariet, som samlade ungefär 160 deltagare, pågick under en dag och vid varje delmoment gavs partnerskapet chans att yttra sig. Inkomna synpunkter och förslag behandlades i arbetsgruppens fortsatta arbete.

Utifrån de synpunkter som inkommit från JPC och det webbsända seminariet kom arbetsgruppens förslag till inriktning för det fortsatta programskrivningsarbetet att delvis omdisponeras innan det, under perioden 8 februari – 11 mars, skickades på remiss. I syfte att underlätta hanteringen av remissen bilades nedanstående frågor till remissen:

- Beskriv hur du upplever att valda politiska mål (PO) och specifika mål (SO) kan skapa möjligheter för gränsområdet och din organisation, i förhållande till syftet med gränsöverskridande samarbete.
- Beskriv projektidéer som ni har i er organisation och som skulle kunna skapa gränsöverskridande mervärden i programområdet, oavsett om idén passar in i nuvarande programförslag eller inte.
- Bidrar programmet i alla sina delar till den gröna omställningen?
- Har din organisation idéer på projekt som främjar den gröna omställningen, speciellt inom PO1 och PO4?
- Det är viktigt att projektens resultat möter näringslivets behov och att de anpassas så att företag och/ eller näringslivsorganisationer kan delta i dem. Om din organisation inte är ett företag eller del av näringslivet ber vi dig att särskilt beskriva metoder och tillvägagångssätt för att involvera näringslivet.
- Om du saknar något i programmet, beskriv det gärna för oss.

Remissförfarandet renderade 63 svar (bland vars avsändare märktes 29 kommuner, sex lärosäten, 13 kluster, fem företagsorganisationer, sex myndigheter samt ytterligare några enskilda svar) innehållande sammanlagt 241 synpunkter och 156 projektidéer.

Mer övergripande kunde konstateras att arbetsgruppens programförslag generellt mottogs väl. Många remissvar framhöll nyttan av att programmet stöttar innovation och satsningar som främjar cirkulär ekonomi och småskaliga projekt. En del remissvar efterfrågade emellertid ytterligare fokus på näringslivets villkor och, i synnerhet, kultur- och besöksnäringen. Flera svar efterfrågade en tydligare koppling till åtgärder som syftar till att stimulera återhämtningen efter pandemin.

För att sammanfatta innehållet av remissvaren registrerade arbetsgruppen remissvaren genom en systematik som identifierade hur svaret förhöll sig till valda politiska och särskilda områden. Resultatet redovisades i en särskild skrivelse som redogjorde dels för remissinstansernas övergripande synpunkter, dels arbetsgruppens förändringar av programtexten.

Remissvaren föranledde arbetsgruppen att rekommendera JPC ändringar i fråga om programskrivningens inriktning för att tydligare kunna:

- Skapa större utrymme för gränsöverskridande strategier och handlingsplaner.
- Stötta mindre projekt och s.k. people-to-people samarbeten.
- Stötta kultur- och besöksnäringarna.
- Stötta näringslivet.

Utöver ovanstående rekommendationer föreslogs en del förändringar av programteknisk natur såsom viss omfördelning avseende politiska och specifikt mål, samt vissa förändringar i fråga om medfinansieringskrav inom programmet.

Det bör framhållas att programskrivningsarbetets förankring inte enbart skett genom det webbsända seminariet och remissförfarandet. Jämte dessa har ett antal mindre aktiviteter genomförts i samma syfte. Kommunerna involverats genom regelbundna nätverksmöten och

särskilda sammanträden med fördjupande informations- och erfarenhetsutbyten inom särskilda ämnesområden.

Under skrivprocessen har två nyhetsbrev skickats ut, ett i mars och ytterligare ett i månadsskiftet maj/ juni, med övergripande information om hur partnerskapets medverkan tagits tillvara och den fortsatta arbetsprocessen. Arbetsgruppen har kommunicerat till partnerskapet att dess aktörer förväntas både hämta och ge information. Detta i syfte att säkerställa programmets relevans och riktighet. Arbetsgruppen har kunnat konstatera att man genom partnerskapet haft tillgång till en mängd engagerade aktörer, som genom sin medverkan bidragit med stor kompetens till programskrivningsarbetet.

Samverkan genom flernivåstyrelse liksom säkerställande av delaktighet från nationella, regionala och lokala myndigheter, civilsamhället, näringslivets och arbetsmarknadens parter, och när så är lämpligt även forskningsorganisationer och universitet, kommer att vara centralt för att uppnå programmets mål.

Under kommande programperiod kommer en övervakningskommitté med representanter för samtliga delar av programgeografin följa upp programmets genomförande för att säkra dess kvalitet och effektivitet. Övervakningskommittén kommer att fastställa urvalsprinciper i syfte att säkerställa att programmets genomförande utgår ifrån likabehandling.

Två styrkommittéer (en för varje delområde, sammansatt av lokala representanter), kommer att ha till uppgift att prioritera inkomna ansökningar och granska dem mot programmets mål och prioriteringar. Representationen i övervakningskommittén och styrkommittéerna kommer att vara lika fördelad mellan män och kvinnor.

Ett metoddokument kommer att tas fram i syfte att underlätta bedömning och utvärdering av inkomna projektansökningar. Vidare kommer svensk förvaltande myndighet producera en programhandbok som riktar sig till potentiella stödmottagare, med sammanfattande information om programmets innehåll och villkor.

Särskilda informationsinsatser avseende programmets möjligheter som riktar sig till och fortsatt involverar partnerskapets intressenter kommer att genomföras i samband med programstart.

5. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT FÖR ATT INFORMERA OM INTERREGPROGRAMMET OCH GÖRA DET SYNLIKT (MÅL, MÅLGRUPPER, KOMMUNIKATIONSKANALER, INBEGRIPET ANVÄNDNING AV SOCIALA MEDIER NÄR SÅ ÄR LÄMPLIGT, PLANERAD BUDGET OCH RELEVANTA INDIKATORER FÖR ÖVERVAKNING OCH UTVÄRDERING)

Referens: artikel 17.3 h

4 500 tecken

Mål

Kommunikationsstrategin ska bidra till ett effektivt genomförande och synliggörande av programmet. Interreg Sverige-Norge 2021–2027 ska vara känt bland programmets målgrupper som ett verktyg för gränsregional utveckling. Programmet ska kommunicera tydligt och lättförståeligt så att insatserna blir tillgängliga för olika aktörer.

Den grundläggande kommunikationskanalen kommer att vara webbplatsen. För att potentiella projektägare och andra intressenter ska hitta dit kommer programmet att genomföra informationsmöten, individuella möten, en större kommunikationsinsats varje år och arbeta med sociala media.

Projektens resultatspridning är avgörande för att programmet ska lyckas. Att erbjuda programmets projekt kompetensutveckling är ett sätt att höja statusen på kommunikation. Dessutom kommer det av varje projekt krävas en kommunikationsplan anpassad till projektets storlek.

Målgrupper

Potentiella stödmottagare som organisationer, myndigheter, föreningar och näringsliv som har behov av kunskap om möjligheterna med EU-stöd och IR-stöd.

Stödmottagare som organisationer, myndigheter, föreningar och näringsliv. De behöver stöd i genomförande av sitt projekt och bland annat när det gäller resultatspridning. Denna målgrupp är viktiga ambassadörer för programmet.

Beslutsfattare, politiker i prioriterande kommittéer och tjänstepersoner, såsom de regionala kontakterna i deltagande län och fylken. Det är viktigt att dessa är uppdaterade om programmets innehåll i rollen som ambassadör för programmets möjligheter och resultat.

EU-kommissionen och regeringarna, där Näringsdepartementet och Kommunal- och Moderniseringsdepartementet är målgrupp.

Medielandskapet är i förändring och den bästa möjlighet att nå ut med projektresultat till rätt målgrupp har projekten. Programmet stöttar projekten med kompetensutveckling och ställer även krav på resultatspridning. Programmet förmedlar större event och projektbeslut till media.

Allmänheten består av många grupperingar och programmet har för avsikt att delta i sammanhang där det finns intresse för målet med programmets gränsöverskridande kontext och specifika mål.

Kommunikationskanaler

I det mediala informationsbruset är det en utmaning att synas och höras och nå både de som inte är insatta samt de som sedan tidigare är intresserade av Interreg Sverige-Norge. Därför gäller det att utöver planerad kommunikation arbeta med strategisk improvisation för effektiv kommunikation. Det innebär att reagera snabbt när tillfällen ges till intressant resultatspridning.

Programmets webbplats www.interreg-sverige-norge.com ska uppdateras och även tillgänglighetsanpassas enligt gällande lagstiftning. Språket på webbplatsen ska vara både norska, svenska och engelska.

Programmet arrangerar egna informationsevenemang och deltar i relevanta externa evenemang.

Sociala medier är en viktig kanal för att skapa kontakt och dialog, för att nå ut med kommande aktiviteter, nyheter, för att sprida projektens resultat till programmets målgrupper samt för att styra in intressenter till hemsidan.

Genomförandeorganisationens ansvar

De dedikerade personalresurserna som tilldelats kommunikationsarbetet är begränsade och sprids över flera personer i programgeografin. Kommunikationsarbetet kommer att ske som ett nätverksarbete. Förvaltningsmyndigheten och den norska förvaltningsorganisationen ansvarar för kommunikationsarbetet genomförs på ett tillfredställande sätt. De rapporterar till övervakningskommittén.

Till kommunikationsstrategin hör en handlingsplan med konkreta aktiviteter och den kommer att följas upp och utvärderas årligen. Handlingsplanen uppdateras och beslutas varje år på övervakningskommitténs möten.

De regionala kontaktpersonerna kommer att vara centrala i arbetet med att göra programmet och dess möjligheter kända i de deltagande regionerna och fylkena. Dessutom kommer de att vara ett viktigt stöd för att vägleda potentiella projektaktörer och informera lokala och regionala politiker.

Planerad budget

Budgeten för information och kommunikation är indikativt 5 % av respektive lands TA-budget för hela programperioden.

Relevanta indikatorer för övervakning och utvärdering

Antalet och formerna för olika informationsinsatser kommer att följas upp årligen.

I anslutning till utbildningar och event till projektägare kommer evenemangen att utvärderas.

Antal besök på hemsidan följs upp årligen. Vid behov utförs en utvärdering av hemsidans användarvänlighet.

Textfält [□□□□□]

6. UPPGIFT OM STÖD TILL SMÅSKALIGA PROJEKT, INBEGRIPET SMÅSKALIGA PROJEKT INOM SMÅPROJEKTFONDER

Referens: Artikel 17.3 i, artikel 24

7 000 tecken

Småskaliga projekt kallas även "people-to-people"-, eller mikroprojekt. Småskaliga projekt utgår från behov av lokalt samarbete som kan möjliggöra nya samarbetsformer. Om de blir lyckade, kan de övergå till att bli större projekt. Småskaliga projekt ska kopplas till programmets politiska- och specifika mål. Småskaliga projekt kan ha en maxbudget om högst 200 000 euro. Genom småskaliga projekt kan aktörer utveckla mål och implementera aktiviteter genom engagemang från framför allt lokala invånare och civilsamhället. Programmet vill uppmuntra små projekt då dessa fungerar som möjliggörare för gränsregionens aktörer genom att de kan vara gränsöverskridande och täcka flera ämnesområden. De småskaliga projekten kan genomföras inom samtliga specifika mål och bidra till de mål som är relevanta för programmet.

Exempelvis kan småskaliga projekt genomföra följande typer av aktiviteter:

- Olika typer av arrangemang, uppträdanden och festivaler.
- Utbytesprogram inom kultur, utbildning, yrkesliv och forskning.
- Olika typer av utbildningar, sommarskolor, sommarakademier och tävlingar.
- Gemensamt skapade konstverk, filmer, teateruppsättningar, uppträdanden samt TV- och radioproduktioner
- Informations- och kommunikationsinsatser.
- Dynamiska tvärsektoriella innovativa aktiviteter mellan kulturella och kreativa näringar samt industrin.
- Nya lösningar och samarbeten som ökar tilliten mellan individer och verksamheter, bland annat utifrån pandemins effekter.

De småskaliga projekten är tillgängliga för alla berättigade stödmottagare. Även mindre organisationer, lokalsamhället, idéburna organisationer som representerar sociala grupper, civilsamhället, föreningar, klubbar, samt små- och medelstora företag uppmuntras att delta. Förutom de kvantitativt mätbara resultaten, förväntas även mjuka gränsregionala mervärden uppstå på flera nivåer, såsom ökad interkulturell förståelse och minskade (mentala) gränshinder.

Programmet kommer inte använda sig av småprojektffonder.

Textfält [7 000]

7. GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER

7.1. PROGRAMMYNDIGHETER

Referens: artikel 17.6 a

Tabell 9

Programmyndigheter	Institutionens namn [255]	Kontaktperson [200]	E-post [200]
Förvaltande myndighet	Länsstyrelsen Jämtlands län	Programchef	annica.westerlund@lansstyrelsen.se
Nationell myndighet (för program med deltagande av tredjeländer eller partnerländer, i tillämpliga fall)	Innlandet fylkeskommune Parkgata 64, 2317 Hamar, Norge Tel: +47 62 00 08 80	Fylkeskommune- direktøren	E-post: post@innlandetfylke.no
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket	Ulrika Bergelv	ulrika.bergelv@esv.se
Grupp av företrädare för revisorer			
Organ till vilket kommissionen ska göra sina utbetalningar	Förvaltande myndighet Länsstyrelsen Jämtlands län SE831 86 ÖSTERSUND Växel: 010–225 30 00	Ansvarig attesterande funktion	eva.spangberg@lansstyrelsen.se

7.2. FÖRFARANDE FÖR INRÄTTANDE AV DET GEMENSAMMA SEKRETARIATET

Referens: artikel 17.6 b

Textfält [3 500]

På svensk sida har Länsstyrelsen i Jämtlands län fått i uppdrag av regeringen att vara förvaltande myndighet för Interreg Sverige-Norge VI-A 2021–2027. Förvaltande myndighet upprättar i enlighet med artikel 23.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ett gemensamt sekretariat i Östersund på Länsstyrelsen i Jämtlands län.

På norsk sida har Kommunal- og Moderniseringsdepartementet gett i uppdrag till Innlandet fylkeskommune att vara norsk förvaltande organisation (NFO) och sekretariatsfylke för Interreg Sverige-Norge programmet 2021-2027. Länsstyrelsen i Jämtland og Innlandet fylkeskommune ska tillsammans bidra till ett effektivt genomförande av programmet.

Fylkeskommunerna i Innlandet, Viken och Trøndelag ska ingå ett särskilt avtal gällande finansiering och drift av genomförandeorganisationen. Avtalet ska reglera programmets närvaro och effekter inom hela programgeografin på norsk sida, i syfte att tillvarata lokalkunskap och lokala nätverk för att på bästa sätt kunna vägleda ansökande parter och optimera programmets

genomförande. Resurser från samtliga deltagande fylkeskommuner ingår i ett gemensamt sekretariat.

Tillsammans utgör dessa svenska och norska förvaltare och sekretariat den dagliga genomförandeorganisationen. Förvaltningen och sekretariat har ett samarbete med de regionala kontaktpersonerna som finns hos de tillväxtansvariga i programområdets respektive län och fylken. NFO och FM tillsammans med ländernas respektive sekretariat rapporterar till övervakningskommittén, regeringarna och Europeiska kommissionen.

De svenska och norska regeringarna och de berörda regionerna har gemensamt beslutat i enlighet med EU-förordningarna att programmets genomförande ska innefatta följande:

- Förvaltande myndighet i Sverige.
- Förvaltande organisation i Norge.
- Övervakningskommitté med ledamöter samt ersättare från respektive land.
- Två styrkommittéer med ledamöter samt ersättare från respektive land.
- Gemensamt sekretariat i Sverige.
- Gemensamt sekretariat i Norge.
- Revisionsmyndighet.

Övervakningskommittén och de två styrkommittéerna ska representeras av ledamöter från organisationer som har ett intresse i arbetet med att utveckla det gränsregionala mervärdet och som lever upp till principen om partnerskap (EU) nr 240/20141 (den europeiska uppförandekoden för partnerskap). Övervakningskommittén kommer att fastställa urvalsprinciper som syftar till att säkerställa att programmets genomförande utgår ifrån likabehandling.

Principen om partnerskap är en viktig del i fondernas genomförande och bygger på flernivåstyrelse och säkerställande av delaktighet från regionala och lokala myndigheter, stadsmyndigheter och andra offentliga myndigheter, det civila samhället, näringslivets och arbetsmarknadens parter, och när så är lämpligt även forskningsorganisationer och universitet. Representationen ska vara lika fördelad mellan kvinnor och män.

7.3. ANSVARFÖRDELNING MELLAN DE DELTAGANDE MEDLEMSSTATERNA OCH, I TILLÄMPLIGA FALL, TREDJELÄNDERNA ELLER PARTNERLÄNDERNA OCH DE UTOMEUROPEISKA LÄNDERNA OCH TERRITORIERNÄ, OM DE ÅLÄGGS FINANSIELLA KORRIGERINGAR AV DEN FÖRVALTANDE MYNDIGHETEN ELLER KOMMISSIONEN

Referens: artikel 17.6 c

Förvaltande myndighet (FM) ska enligt artikel 69(2) i förordning (EU) nr 2021/1060 förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter avseende kostnader som har fått stöd från ERUF. Den norska förvaltningsorganisationen (NFO) ska förebygga, upptäcka och korrigera oegentligheter avseende utgifter som stöds av IR-finansiering. Oegentligheter som upptäcks av någon programmyndighet eller ett partnerland i programmet ska meddelas till FM där nationell kontrollant ingår (avseende ERUF-finansiering) och NFO (när det gäller norsk IR-finansiering). FM kommer att informera attesterande myndighet och revisionsmyndigheten eller där det är relevant.

FM och NFO ska se till att ERUF / IR-belopp som felaktigt betalats återvinns från samordnande stödmottagare. Projektpartners ska återbetala belopp som de felaktigt fått utbetalt till den samordnande stödmottagaren.

Det ovan enligt artikel 52 i förordning (EU) nr 2021/1059. Detaljer om återkravet kommer att ingå i beskrivningen av förvaltnings- och kontrollsystemet.

FM ska ansvara för att återbetala de berörda beloppen till unionens allmänna budget. NFO ska ansvara för att återbetala de berörda beloppen till Norges allmänna budget.

Medlemsstaten Sverige och partnerland/tredjelandet Norge kommer i samband med användningen av programmet ERDF och norsk IR-finansiering att svara för:

- Projektrelaterade utgifter som beviljas projektpartners som är belägna inom dess territorium kommer ansvaret att bäras individuellt av varje partnerstat. Om den samordnande stödmottagaren inte lyckas säkra återbetalningar från andra partner eller om FM / NFO inte lyckas säkra återbetalning från den samordnande stödmottagaren, ska medlemsstaten / det tredje landet på vars territorium den berörda partnern är belägen ersätta FM / NFO alla belopp som felaktigt betalats till den partnern.
- I händelse av en systemisk oegentlighet eller finansiell korrigerings kommer partnerstaten att bära de ekonomiska konsekvenserna i proportion till den relevanta oegentligheten som upptäcks på respektive stats territorium. Om den systemiska oegentligheten eller den finansiella korrigerings inte kan kopplas till ett specifikt statligt territorium, ska staten ansvara i proportion till det bidrag som betalas till respektive nationella projektpartner som är inblandade i programmet.
- För utgifterna för tekniskt stöd (beräknat som schablonbelopp i enlighet med artikel 27 (EU) nr 2021/1059) kan ovanstående principer som gäller för projektrelaterade utgifter och systemiska oegentligheter / finansiella korrigerings också tillämpas på TA-korrigerings eftersom de är den direkta konsekvensen av projektets utgiftsrelaterade korrigerings.

Textfält [10 500]

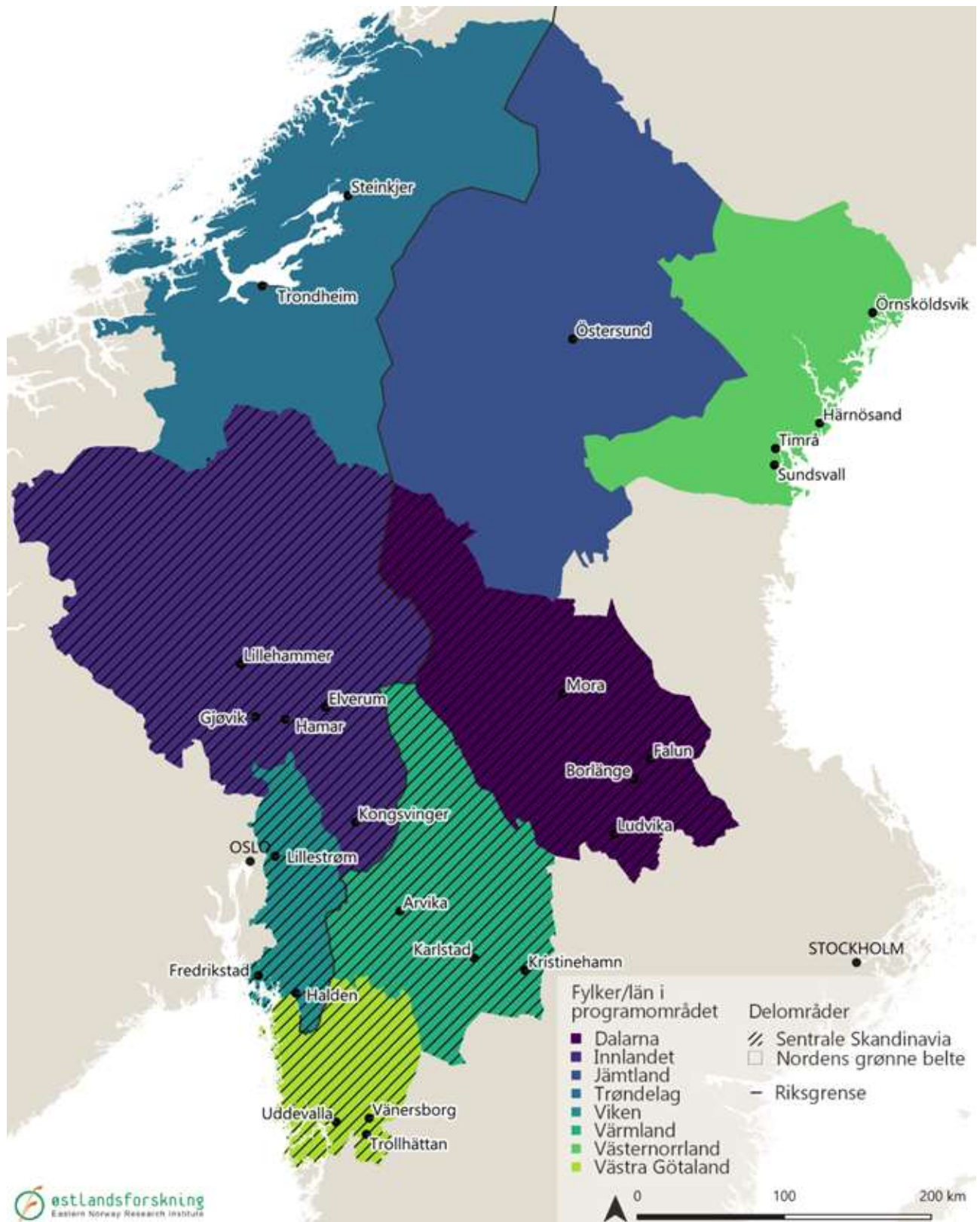
8. ANVÄNDNING AV ENHETSKOSTNADER, ENHETSBELOPP, SCHABLONSATSER OCH FINANSIERING UTAN KOPPLING TILL KOSTNADER

Referens: artiklarna 94 och 95 i förordning (EU) 2021/1060 (förordningen om gemensamma bestämmelser)

Tabell 10: Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader

Avsedd användning av artiklarna 94 och 95	JA	NEJ
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionens bidrag på grundval av enhetskostnader, enhetsbelopp och schablonsatser inom en prioritering i enlighet med artikel 94 i förordningen om gemensamma bestämmelser (om ja, fyll i tillägg 1)	☐	X ☐
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionens bidrag på grundval av finansiering utan koppling till kostnader i enlighet med artikel 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser (om ja, fyll i tillägg 2)	☐	X ☐

KARTA ÖVER PROGRAMOMRÅDET

TILLÄGG 1

Unionsbidrag på grundval av enhetskostnader, enhetsbelopp och
schablonsatser Mall för inlämning av uppgifter för kommissionens
övervägande

(artikel 94 i förordning (EU) 2021/1060 (förordningen om allmänna
bestämmelser)

Dag för inlämning av förslaget	

Detta tillägg krävs inte när förenklade kostnadsalternativ på EU-nivå som fastställs i den delegerade akt som avses i artikel 94.4 i förordningen om gemensamma bestämmelser används.

Detta tillägg krävs inte när förenklade kostnadsalternativ på EU-nivå som fastställs i den delegerade akt som avses i artikel 94.4 i förordningen om gemensamma bestämmelser används.

A. Sammanfattning av de viktigaste aspekterna

Prioritering	Fond	Specifikt mål	Beräknad andel av de totala anslagen inom den prioritering på vilken det förenklade kostnadsalternativet ska tillämpas i %	Typ av insats som omfattas		Indikator som leder till ersättning		Måttenhet för den indikator som leder till ersättning	Typ av förenklat kostnadsalternativ (standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser)	Belopp (i EUR) eller procentsats (i fråga om schablonsatser) för förenklat kostnadsalternativ
				Kod ⁽¹⁾	Beskrivning	Kod ⁽²⁾	Beskrivning			

(1) Detta avser koden för insatsområdet i tabell 1 i bilaga I i förordningen om gemensamma bestämmelser.
(2) Detta avser koden för en gemensam indikator, i tillämpliga fall.

B. Uppgifter uppdelade per typ av insats (fylls i för varje typ av insats)

Fick den förvaltande myndigheten hjälp av något externt företag för att ange de förenklade kostnaderna nedan?

Om ja, ange vilket externt företag: Ja/Nej – Det externa företagets namn

1.1	Beskrivning av insatstypen inklusive tidsplanen för genomförandet ⁽¹⁾	
1.2	Specifikt mål	
1.3	Indikator som leder till ersättning ⁽²⁾	
1.4	Måttenhet för den indikator som leder till ersättning	
1.5	Standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser	
1.6	Belopp per måttenhet eller procentsats (för schablonsatser) för det förenklade kostnadsalternativet	
1.7	Kostnadskategorier som omfattas av enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser	
1.8	Omfattar dessa kostnadskategorier alla stödberättigande utgifter för insatsen?(Ja/Nej)	
1.9	Metod för korrigeringar ⁽³⁾	
1.10	Kontroll av levererade resultat per måttenhet: — Beskriv vilket eller vilka dokumentsystem som kommer att användas för att kontrollera levererade resultat per måttenhet. — Beskriv vad som ska kontrolleras och av vem vid förvaltningskontroller. — Beskriv vilka arrangemang som kommer att göras för insamling och bevarande av relevanta uppgifter/dokument.	
1.11	Potentiella avvikande incitament, begränsande åtgärder ⁽⁴⁾ och uppskattadrisknivå (hög/medel/låg)	
1.12	Totalt belopp (på nationell nivå och EU-nivå) som förväntas ersättas av kommissionen på denna grund	
<p>(1) Planerat startdatum för urvalet av insatser och planerat slutdatum för deras fullbordande. (ref. artikel 63.5 i förordningen om gemensamma bestämmelser).</p> <p>(2) För insatser som omfattar flera förenklade kostnadsalternativ som täcker olika kostnadskategorier, olika projekt eller succesivafaser i en insats behöver fälten 1.3–1.11 fyllas i för varje indikator som leder till ersättning.</p> <p>(3) I tillämpliga fall indikera frekvens och tidpunkt för justeringen och en klar hänvisning till en specifik indikator (inklusive i tillämpliga fall en länk till en webbplats där denna indikator är offentliggjord).</p> <p>(4) Finns det några potentiella negativa följder på kvaliteten hos de insatser som stöds och vilka åtgärder (såsom kvalitetssäkring)kommer i så fall att vidtas för att motverka denna risk.</p>		

C: Beräkning av standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser

1. Uppgiftskälla som använts för beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser (vem tog fram, samlade in och registrerade uppgifterna, plats för datalagring, brytdatum, validering etc.).

2. Ange varför den föreslagna metoden och beräkningen på grundval av artikel 88.2 i förordningen om gemensamma bestämmelser är relevant för insatstypen.

3. Ange hur beräkningarna gjordes, särskilt eventuella antaganden i fråga om kvalitet eller kvantitet. I relevanta fall bör statistiska belägg och referensvärden användas och, på begäran, tillhandahållas i ett format som kommissionen kan använda.

4. Förklara hur ni har säkerställt att endast stödberättigande utgifter togs med i beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser.

5. Revisionsmyndighetens eller revisionsmyndigheternas bedömning av beräkningsmetoden, beloppen och arrangemangen som ska säkerställa kontroll, insamling och bevarande av uppgifterna samt deras kvalitet.

TILLÄGG 2

Unionsbidrag på grundval av finansiering utan koppling till kostnader

Mall för inlämning av uppgifter för
kommissionens övervägande

(artikel 95 i förordning (EU) 2021/1060 (förordningen om allmänna bestämmelser))

Dag för inlämning av förslaget	

Detta tillägg krävs inte när belopp för finansiering på EU-nivå, som inte är kopplade till de kostnader som fastställs i den delegerade akt som avses i artikel 95.4 i förordningen om gemensamma bestämmelser, används.

A. Sammanfattning av de viktigaste aspekterna

Prioritering	Fond	Specifikt mål	Belopp som omfattas av finansiering utan koppling till kostnader	Typ av insats som omfattas		Villkor som ska uppfyllas/resultat som ska uppnås för att leda till ersättning från kommissionen	Indikator		Måttenhet för indikatorn på de villkor som ska uppfyllas/resultat som ska uppnås för att leda till ersättning från kommissionen	Planerad typ av ersättningsmetod som används för ersättning till bidragsmottagaren eller bidragsmottagarna
				Kod ⁽¹⁾	Beskrivning		Kod ⁽²⁾	Beskrivning		

(1) Detta avser koden för insatsområdet i tabell 1 i bilaga I till förordningen om gemensamma bestämmelser och i bilaga IV till EHFVF-förordningen.
(2) Detta avser koden för en gemensam indikator, i tillämpliga fall.

B. Uppgifter uppdelade per typ av insats (fylls i för varje typ av insats)

1.1	Beskrivning av insattstypen			
1.2	Specifikt mål			
1.3	Villkor som ska uppfyllas eller resultat som ska uppnås			
1.4	Tidsfrist för när villkoren ska vara uppfyllda eller resultaten uppnådda			
1.5	Måttighet för villkor som ska uppfyllas/resultat som ska uppnås för att leda till ersättning från kommissionen			
1.6	Mellanliggande produkter (om tillämpligt) som innebär att kommissionen betalar ut ersättning, med tidsplan för utbetalningar	Mellanliggande produkter	Planerat datum	Belopp (i EUR)
1.7	Totalt belopp (inklusive EU-finansiering och nationell finansiering)			
1.8	Metod för korrigeringar			
1.9	Kontroll av uppnådda resultat eller uppfyllda villkor (och, i förekommande fall, de mellanliggande produkterna) <ul style="list-style-type: none"> — Beskriv vilket eller vilka dokumentsystem som kommer att användas för att kontrollera uppnåendet/uppfyllandet av resultatet/villkoret (och i tillämpliga fall varje mellanliggande resultat) — Beskriv hur förvaltningskontroller kommer att utföras och av vem — Beskriv vilka arrangemang som kommer att göras för insamling och bevarande av relevanta uppgifter/dokument 			
1.10	Användning av bidrag i form av finansiering utan koppling till kostnader? Sker bidraget från medlemsstaterna till bidragsmottagarna i form av finansiering utan koppling till kostnader? [Ja/Nej]			
1.11	Arrangemang för att säkerställa verifieringskedjan Ange vilka organ som ansvarar för dessa arrangemang.			

TILLÄGG 3

Förteckning över planerade insatser av strategisk betydelse med en tidsplan – artikel 17.3

Textfält [2 000]

Programmets grund är att alla projekt ska ha en gränsöverskridande målsättning och bidra till programmets vision om hållbar utveckling och omställning i en attraktiv gränsregion utan gränshinder. Denna aspekt är avgörande vid bedömning och urval av projekt. Programmet tar sin utgångspunkt i Europaparlamentets politiska mål kopplat till regionernas utvecklingsstrategier där bland annat smart specialisering ingår som metod och utifrån detta finns det i programdokumentet exempel på projekt av strategisk betydelse. Ytterligare strategisk inriktning kommer att diskuteras i övervakningskommittén. Projekt med endast regional eller nationell karaktär kan inte få stöd från programmet. Interreg Sverige-Norge kan vara en plattform för andra relevanta EU-program.